

Załącznik
uchwały Nr XXVIII/266/2021
Rady Miejskiej w Bytowie
z dnia 24.02.2021 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BYTÓW
NA LATA 2021-2025**

Bytów 2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	12
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	19
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	19
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	19
3. DEMOGRAFIA	20
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	22
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	22
6. GOSPODARKA.....	23
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	24
8. EDUKACJA I KULTURA	25
9. OCHRONA ZDROWIA.....	29
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	31
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	33
12. POMOC SPOŁECZNA.....	34
13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE	45
14. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	64
15. BEZROBOCIE	66
16. BEZDOMNOŚĆ	70
17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	71
18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	75
19. SYTUACJA DZIECKA.....	80
20. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	83
SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	83
21. ANALIZA SWOT	87
III. PROGRAMOWANIE	97
1. MISJA	97
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	98
3. PROGNOZA ZMIAN	119
4. RAMY FINANSOWE.....	122
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA	123
6. PROGRAMY I PROJEKTY	123
UWAGI KOŃCOWE	139

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów został przygotowany na lata 2021-2025. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, która zawiera informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, oraz **programową**, która zawiera założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń oraz określony został czas realizacji wyznaczonych działań. Ponadto przedstawione zostały mierniki realizacji celów strategii, ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli losowo wybrani mieszkańcy gminy. W sumie do analizy przedłożono 42 anonimowo wypełnione arkusze. Wśród ankietowanych było 69% kobiet i 31% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 56-65 lat (23%), następnie grupy wiekowe poniżej 20 lat (21%). Nieznacznie mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 26-35 lat i 46-55 lat (po 19%) oraz osoby w wieku 26-35 lat (9,5%) i powyżej 65 lat (8,5%). Wśród respondentów ankiety nie znaleźli się uczestnicy w wieku 20-25 lat. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 69% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (19%) i gimnazjalnym (9,5%), mniej licznie reprezentowani byli ankietowani posiadający wykształcenie podstawowe (2,5%).

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 78% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Bytów od urodzenia, 12% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 10 do 30 lat, a 10% od 40 do 60 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
42	kobiety (69%)	poniżej 20 lat (21%)	od urodzenia (78%)	wyższe (69%)
		26-35 lat (19%)		średnie (19%)
		46-55 lat (po19%)	od 10 do 30 lat (12%)	gimnazjalne (9,5%)
	56-65 lat (23%)	od 40 do 60 lat (10%)	podstawowe (2,5%)	
	mężczyźni (31%)			26-35 lat (9,5%)
		pow. 65 lat (8,5%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 12 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 80% kobiet i 20% mężczyzn. Najliczniej wśród respondentów reprezentowana była grupa osób w wieku 46-55 lat (40%). Kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku 26-35 lat oraz osoby w wieku 36-45 lat (po 25%). Najmniej licznie reprezentowana była grupa osób w wieku 56-65 lat (10%), a osoby poniżej 25. roku życia i powyżej 65 lat nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
12	kobiety (80%)	46-55 lat (40%)	od urodzenia (67%)	wyższe (90%)
	mężczyźni (20%)	26-35 lat (25%)	od 10 do 30 lat (33%)	średnie (10%)
		36-45 lat (25%)		
56-65 lat (10%)				

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 6 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy Bytów.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych. Pozwala również na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

---

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). W ramach zadań własnych gmina opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do Alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”

- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. O ile w poprzednich latach zasadniczym celem KPR było przedstawienie działań wspierających unijną strategię na rzecz wzrostu i zatrudnienia, określoną w dziesięcioletniej strategii „Europa 2020”, konkretyzowaną dodatkowo w wytycznych formułowanych przez Komisję i Radę Europejską na początku każdego rocznego cyklu nadzoru, o tyle w bieżącym cyklu sytuacja była odmienna. Po pierwsze, już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. "Europejski Zielony Ład" z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. "Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok" z 17 grudnia 2019 r.

Po drugie, w trakcie prac nad KPR doszło do wybuchu pandemii COVID-19, której skutki społeczne i gospodarcze oraz reakcja na nie ze strony polityki państwa musiały znaleźć odzwierciedlenie w przygotowywanym dokumencie. W rezultacie na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”. W KPR znalazła się też bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Dotychczas wieloletnie ramy finansowe (WRF) przyjmowano pięciokrotnie. Na mocy Traktatu z Lizbony WRF zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy,

z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową. W rozporządzeniu w sprawie wieloletnich ram finansowych określono w szczególności pułapy wydatków w obszernych kategoriach wydatków zwanych działami.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021–2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19, 27 maja 2020 r. zaproponowała **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy uzgodnili długofalowy budżet UE 2021–2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Uzgodniono też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. To inicjatywa KE nazywana w skrócie REACT-EU. Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2030 roku

30 czerwca 2020 r. zakończono konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2030. Kolejnymi etapami będzie praca nad Regionalnymi Programami Strategicznymi, które będą opisywać, jak samorząd województwa zamierza realizować Strategię oraz nad Regionalnym Programem Operacyjnym, który umożliwi wykorzystanie środków unijnych do realizacji tych zamierzeń.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bytowskiego na lata 2021-2027

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bytowskiego na lata 2021-2027 jest dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego i socjalnego, w szczególności grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

W dokumencie wytypowano 3 obszary priorytetowe:

- I. Rodzina i system edukacji.
- II. Seniorzy i grupy defaworyzowane.
- III. Kapitał społeczny.

Dla każdego z ww. obszarów wyznaczono cele strategiczne, które ułatwią realizację celu głównego.

- Cel strategiczny 1. Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej roli i przeciwdziałanie zagrożeniom.
- Cel strategiczny 2. Zapewnienie wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich aktywizacja.
- Cel strategiczny 3. Rozwijanie kapitału społecznego.

Strategia Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015-2025

Strategia Rozwoju Gminy Bytów jest najważniejszym, nadrzędnym dokumentem polityki rozwoju gminy Bytów. Stanowi ona podstawę wszystkich przyszłych działań podejmowanych na szczeblu lokalnym. Jest także elementem wyjściowym przygotowywania innych planistycznych dokumentów samorządowych.

Należy podkreślić, że jest to dokument skierowany do mieszkańców gminy Bytów oraz do wszystkich podmiotów publicznych i prywatnych działających na obszarze gminy. Tym samym Strategia zakłada aktywne uczestnictwo ogółu interesariuszy, jako pełnoprawnych inicjatorów, decydentów i realizatorów założonych działań. Istotnym czynnikiem wpływającym na podjęcie decyzji o przygotowywaniu Strategii była konieczność dostosowania zapisów gminnej strategii do założeń „Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020” – zaktualizowanego w 2012 roku dokumentu strategicznego wyznaczającego cele i zadania rozwojowe na poziomie wojewódzkim.

Strategia Rozwoju Gminy Bytów jest dokumentem długookresowym, toteż założono jej realizację do 2025 roku. Przyjęty okres wdrażania jest zgodny ze stosowanymi praktykami planistycznymi oraz umożliwi stosowanie Strategii w horyzoncie czasowym spójnym z perspektywą finansową Unii Europejskiej.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. trudności we wdrażaniu strategii oraz osiągnięcia w jej realizacji.

Trudności we wdrażaniu strategii:

- ograniczone środki finansowe (własne i pozabudżetowe);
- niski kapitał społeczny (duża liczba przyznawanych świadczeń, brak zainteresowania wolontariatem).

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- **osiągnięcia w realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020:**
  1. finansowanie zatrudnienia w gminie na umowę o pracę w pełnym wymiarze godzin niezmiennie od IV 2013 roku 2 etatów asystenta rodziny;
  2. funkcjonowanie w gminie Placówki Wsparcia Dziennego oraz 3 świetlic opiekuńczo-specjalistycznych, od 2019 roku 2 świetlic opiekuńczo-specjalistycznych;
  3. działalność Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizacja od 4 lat projektów współfinansowanych corocznie przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Ochronowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, edycje: 2017, 2018, 2019, 2020;
  4. szeroka, spójna i różnorodna działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie uzależnień od substancji psychoaktywnych;
  5. szeroki wachlarz wsparcia dla rodzin z dziećmi, w tym m.in. realizacja:
    - Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020,
    - Karta Dużej Rodziny – ogólnopolski program wspierający rodziny wielodzietne,
    - realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci ze spektrum autyzmu,
    - integracyjna edukacja we wszystkich placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest gmina Bytów,
    - wsparcie psychologa i pedagoga w placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest gmina Bytów:

Placówka	Pedagog	Psycholog
Szkoła Podstawowa nr 1 w Bytowie	TAK	TAK
Szkoła Podstawowa nr 2 w Bytowie	TAK	TAK
Szkoła Podstawowa nr 5 w Bytowie	TAK	TAK
Szkoła Podstawowa w Gostkowie	TAK	NIE
Szkoła Podstawowa w Niezabyszewie z filią w Rekowie	TAK	TAK
Szkoła Podstawowa w Pomysku Wielkim	TAK	NIE
Przedszkole nr 1 w Bytowie	NIE	NIE
Przedszkole nr 2 w Bytowie	NIE	TAK

6. bardzo dobra współpraca z III sektorem: kolonie letnie dla dzieci, PO PŻ 2014-2020, działania na rzecz rodzin z dziećmi, działania na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych (w tym rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi), rehabilitacje dzieci niepełnosprawnych.

• **osiągnięcia w realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020:**

1. działalność Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizacja od 4 lat projektów współfinansowanych corocznie przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Ochronowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, edycje: 2017, 2018, 2019, 2020;
2. prowadzenie grupy edukacyjno-wspierającej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
3. zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie i dostępności do oferty pomocowej;
4. dobra współpraca i skoordynowane działania służb wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

Dalsze osiągnięcia w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

1. pozyskanie w 2020 roku środków finansowych na utworzenie Dziennego Domu „Senior+” w ramach Programu Wieloletniego „SENIOR+” na lata 2015-2020 ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
2. funkcjonowanie (od 2011 r.) ogrzewalni dla osób bezdomnych oraz pozyskanie w 2020 roku środków finansowych na remont i adaptację pomieszczeń zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
3. realizowanie projektów i programów przeciwdziałających bezrobociu;

4. realizowanie projektów z zakresu wykluczenia cyfrowego (Pracownia „Orange”, kurs komputerowy „Nadażamy”, „Warsztaty Kompetencji Cyfrowych”, szkolenia TIK z technologii informacyjno-komunikacyjnych);
5. profesjonalizacja pracy w MOPS poprzez pracę socjalną w oparciu o metodę projektową oraz utworzenie Zespołów Specjalistycznych: Zespołu ds. pierwszego kontaktu i świadczeń, Zespołu ds. bezdomności, Zespołu ds. pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, Zespołu ds. wsparcia rodziny i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Zespołu ds. asysty rodzinnej i Zespołu ds. realizacji świadczeń);
6. doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez finansowanie szkoleń ze środków MOPS, gminy Bytów, Krajowego Funduszu Szkoleniowego (od 2019 Superwizja dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny stałym elementem szkoleniowo-wspierającym);
7. funkcjonowanie usług dla osób starszych i niepełnosprawnych: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób/dzieci ze spektrum autyzmu, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w ośrodku wsparcia (Środowiskowym Domu Samopomocy), Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, „Teleopieka”, „Pudełko życia w gminie Bytów”;
8. realizacja przedsięwzięć na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych: „Klub Seniora”, „KinoSzkoła Seniora”, Uniwersytet Trzeciego Wieku, „Kreatywne czwartki”, zniżki za wstęp do kina oraz Kompleksu Basenowo-Rekreacyjnego „Nimfa”, nieodpłatne użyczenie pomieszczeń w Ośrodku Działań Społecznych organizacjom pozarządowym (Polski Związek Niewidomych Koło Powiatowe, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, Związek Inwalidów Wojennych RP Oddział Bytów, Stowarzyszenie „seniorzy.pl”, Towarzystwo Przyjaciół Wilna i Grodna Oddział „Kresowian w Bytowie”);
9. zwiększenie aktywności społecznej poprzez realizację projektów w ramach Budżetu Obywatelskiego w gminie Bytów,
10. przyjęcie Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa na lata 2017-2026, w tym projektu „Kompleksowa rewitalizacja obszaru Miła w Bytowie” współfinansowanego ze środków UE;

11. bardzo dobra współpraca z sektorem pozarządowym w zakresie realizacji zadań publicznych, w szczególności tych wynikających z celów strategicznych i operacyjnych oraz inicjatywy własne sektora pozarządowego.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- rozwój wolontariatu ujęty w zapisach Celu strategicznego 2 (Cel operacyjny 2.7) oraz Celu strategicznego 8 (Cel operacyjny 8.3).

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- prowadzenie Dziennego Domu „Senior+”;
- prowadzenie ogrzewalni dla osób bezdomnych;
- dalsze doskonalenie usług i kadr instytucji pomocy społecznej ze środków MOPS, gminy Bytów, KFS oraz pozabudżetowych;
- zwiększanie różnorodności i dostępności usług dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz kontynuowanie w kolejnych latach już wprowadzonych działań i programów;
- kontynuacja przedsięwzięć określonych w Ocenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020;
- kontynuacja przedsięwzięć określonych w Ocenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020;
- kontynuacja realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa na lata 2017-2026, w tym projektu „Kompleksowa rewitalizacja obszaru Miła w Bytowie”;
- pozyskanie środków finansowych na utworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego (program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej);
- kontynuacja zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii;
- kontynuacja realizacji Budżetu Obywatelskiego gminy Bytów.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

1. Program Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, edycje 2018, 2019.

Cel: wsparcie jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, których obowiązkiem jest realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w dofinansowaniu kosztów wynagrodzenia asystentów rodziny oraz koordynatorów pieczy zastępczej. Beneficjent: gmina Bytów.

2. „Inny nie znaczy gorszy” (2018)

Cel: Wzmocnienie poczucia własnej wartości, wizerunku osoby niepełnosprawnej oraz ich rodzin, w tym dzieci niepełnosprawnych. Beneficjent: 10 rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności.

3. „Oswoić świat... Edukacja – Świadomość – Zabawa – Wypoczynek” (2018)

Cel: Wsparcie rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu, pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. Beneficjent: 9 dzieci wraz z rodzinami.

4. „Przyszłość w naszych rękach” (2019)

Cel: Podniesienie poczucia własnej wartości, wzmocnienie wizerunku środowiska osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Beneficjent: 10 rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi.

5. Program Osłonowy „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, edycje: 2017, 2018, 2019, 2020.

- 2017: „Rodzina Razem”

- 2018: „Dasz radę – wsparcie rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie”

- 2019: „Razem przeciw przemocy – wsparcie rodzin zagrożonych i doznających przemocy”

- 2020: „Reaguj na przemoc – wsparcie rodzin zagrożonych i doznających przemocy”.

Cel: Poprawa jakości zwiększenie dostępności usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doznających przemocy w rodzinie. Beneficjenci: mieszkańcy gminy Bytów z rodzin zagrożonych przemocą i z rodzin uwikłanych w przemoc, w szczególności rodziny z dziećmi; członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, dzielnicowi, członkowie GKRPA, kuratorzy sądowi, nauczyciele i pedagodzy szkolni; społeczność lokalna.

6. Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016, 2017, 2018, 2019, 2020.

7. „Teleopieka”, której celem jest zapewnienie dodatkowego poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania przy jednoczesnym wzroście samodzielności osoby z niej korzystającej.
8. „Pudełko życia w gminie Bytów”.
9. „Kompleksowa rewitalizacja obszaru Miła w Bytowie” ujęta w Lokalnym Programie Rewitalizacji Bytowa na lata 2017 – 2023 mająca na celu podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru Miła i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez ożywienie społeczne, stworzenie warunków umożliwiających współdziałanie służb publicznych i organizacji pozarządowych działających w zakresie zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym.
10. Pracownia „Orange” umożliwiająca rozwijanie umiejętności korzystania z komputera oraz sprzętu IT, zdobywanie nowej wiedzy z zakresu programowania oraz programów komputerowych, nabywanie umiejętności poprawnego poruszania się po Internecie i świecie wirtualnym oraz rozwijanie swoich kompetencji cyfrowych w zakresie umiejętności informatycznych.
11. Projekt „Asystent”, którego celem jest zwiększenie dostępu do usług społecznych, świadczonych w lokalnej społeczności, skierowanych do osób o różnym stopniu niesamodzielności.
12. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2019-2020.
Cel: zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej samodzielnego i aktywnego życia, poprawa funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w środowisku.
13. Utworzenie Dziennego Domu „Senior+”.
14. Przebudowa budynku socjalnego przy ul. Przemysłowej 38 w celu dostosowania ogrzewalni dla bezdomnych do standardów funkcjonalnych.
15. Budżet Obywatelski w gminie Bytów mający na celu zaangażowanie mieszkańców w proces zarządzania gminą, łączenie elementów demokracji bezpośredniej i przedstawicielskiej oraz bezpośrednie współdecydowanie o sprawach gminy Bytów.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie

problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4, co oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Samorząd gminy Bytów realizuje wiele ustawowych i pozaustawowych działań, angażując samorządowe środki finansowe. Pozyskuje również środki pozabudżetowe, samodzielnie lub we współpracy z organizacjami pozarządowymi (III sektor jest ważnym partnerem dla samorządu gminy Bytów przy realizacji zadań określonych w dokumentach strategicznych). Wysokiej jakości kwalifikacje zawodowe i kompetencje społeczne organów, podmiotów działających na rzecz społeczności lokalnej wpływają na coraz wyższą jakość usług, ciągłe poszerzanie oferty pomocowej, jej kompleksowość i komplementarność z innymi działaniami gminy.

Ocena poniżej 5 podyktowana jest niskim kapitałem społecznym, znajdującym swoje odzwierciedlenie w bardzo słabym rozwoju wolontariatu na terenie gminy Bytów.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

---

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Bytów jest gminą miejsko-wiejską, położoną w zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie bytowskim. Siedzibą władz samorządowych, zarówno na szczeblu gminnym, jak i powiatowym, jest miasto Bytów. Gmina Bytów zajmuje powierzchnię 197 km² (co stanowi 9% powierzchni powiatu), a w jej skład wchodzi miasto Bytów oraz 15 sołectw: Dąbie, Gostkowo, Grzmiąca, Mądrzechowo, Mokrzyn, Niezabyszewo, Płotowo, Pomysk Mały, Pomysk Wielki, Rekowo, Rzepnica, Sierzno, Świątkowo, Udorpie i Ząbinowice.

Od strony zachodniej gmina Bytów graniczy z gminami Tuchomie i Borzytuchom, od północy z gminą Czarna Dąbrówka, od wschodu z gminami Parchowo i Studzienice, a od południa z gminą Lipnica.

Geograficznie gmina Bytów leży na Pojezierzu Bytowskim. Przez gminę przepływają rzeki Boruja i Bytowa, które stanowią dopływy rzeki Słupi. Na terenie gminy położonych jest szereg malowniczych jezior lobeliowych, których łączna powierzchnia wynosi ok. 430 ha. Użytki rolne zajmują w gminie 48% powierzchni, obszary leśne 40%, natomiast 12% stanowią pozostałe grunty.

Na terenie gminy działa 94 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in.: realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki i ochrony zdrowia, edukacji, oświaty i wychowania.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Bytów pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Na wstępie przedstawiciele środowiska lokalnego poproszono o wskazanie największych atutów gminy. Wypełniający ankietę najczęściej wymieniali położenie geograficzne oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe. Duże znaczenie badani przywiązywali także do możliwości inwestycyjnych gminy, odpowiednich warunków, sprzyjających lokalnej przedsiębiorczości, dobrze rozwiniętej infrastrukturze oraz rozbudowanej bazie turystycznej. Wśród atutów wymieniono też dbałość o czystość i wizerunek gminy. Respondenci wspomnieli także o poczuciu bezpieczeństwa, odpowiednio zorganizowanej pomocy społecznej, skutecznych programach

pomocowych (przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, opieka nad seniorami, nieodpłatne porady prawne) oraz fachowej kadrze urzędniczej.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiał się problem niewystarczającego, w stosunku do potrzeb, budżetu gminy. Za równie dotkliwy problem ankietowani uznali niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturę (zły stan dróg, brak obwodnic miasta) i brak komunikacji miejskiej, niewystarczająca komunikacja publiczna oraz brak komunikacji kolejowej. Ankietowani wspomnieli także o problemach związanych z ograniczaniem rozwoju mniejszych przedsiębiorstw przez duże firmy działające na terenie gminy. Zdaniem niektórych respondentów problem stanowi zbyt mała oferta programów ekologicznych i brak dostatecznych nakładów na rozwój turystyki.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano dalszy rozwój funkcji turystycznej (stworzenie bazy dla turystów nad jeziorem Jeleń: pole campingowe, namiotowe, zwiększenie liczby miejsc parkingowych, nasadzenie zieleni w nowej części miasta). Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano również zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (np. budowa obwodnicy miasta, remont dróg, ulic i parkingów), budowa nowego centrum kultury. Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, zwiększenie inwestycji proekologicznych oraz zintensyfikowanie wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina liczyła 24 455 osób. Gęstość zaludnienia wynosiła 124 osoby na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2017-2019 ogólna liczba mieszkańców gminy utrzymuje się na podobnym poziomie. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie liczba dzieci i młodzieży wahała się, liczba osób w wieku produkcyjnym z roku na rok malała, rosła natomiast liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Średni wiek mieszkańców gminy w 2019 r. wynosił 38,9 lat i był nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców Polski.

W analizowanym okresie liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą dodatnią. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów był

porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Saldo migracji ludności gminy w analizowanym okresie także wyrażało się liczbą dodatnią. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	5 212	5 252	5 221
liczba osób w wieku produkcyjnym	15 039	14 864	14 668
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	4 283	4 424	4 566
ogółem	24 534	24 540	24 455

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń żywych	337	339	291
liczba zgonów	202	185	239
przyrost naturalny	135	154	52

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba zameldowanych osób spoza gminy	542	524	478
w tym z zagranicy	10	4	1
liczba osób wymeldowanych poza gminę	191	182	161
w tym za granicę	16	10	8
saldo migracji ogółem	351	342	317
liczba zameldowanych osób na pobyt czasowy w gminie Bytów	352	617	963
w tym z zagranicy (cudzoziemcy)	100	320	732

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy. Zaznaczyć należy, że proces starzenia się społeczeństwa jest również trendem ogólnopolskim i dotyczy w takim samym stopniu obszarów miejskich, jak i wiejskich.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Bytów posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową oraz kanalizacyjną. Gospodarką wodno-ściekową, w tym poborem, uzdatnianiem i dostarczaniem wody oraz odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków zarządzają Wodociągi Miejskie Bytów Sp. z o.o. Na terenie gminy działa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w Przyborzycach. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	7,8 km magistralnej 187,4 km rozdzielczej
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	155,71
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	228,599
w tym długość dróg gminnych (w km)	121,817
na terenie miasta	34,161
na terenie wiejskim	87,656

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Bytów położona jest w odległości ok. 36 km od Kościerzyny, 43 km od Miastka, 55 km od Słupska, 55 km od Lęborka i 93 km od Gdańska. Miasto stanowi lokalny węzeł drogowy (DK20, DW209, DW212, DW228).

Gmina Bytów posiada dworzec autobusowy, z którego odjeżdżają autobusy do głównych miast województwa i całej Polski. Głównym podmiotem oferującym usługi transportu pasażerskiego jest Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Bytowie S.A. Firma zapewnia liczne połączenia lokalne oraz dalekobieżne (m.in. z Warszawą, Krakowem, Łodzią, Poznaniem czy Bydgoszczą). Usługi zbiorowego transportu pasażerskiego świadczy także 4 mniejszych przewoźników. Na terenie gminy funkcjonuje sieć przystanków autobusowych wykorzystywanych głównie do obsługi połączeń lokalnych.

6. GOSPODARKA

Miasto Bytów ma duży wpływ na życie społeczne, gospodarcze i kulturalne regionu poprzez szereg instytucji i zakładów życia publicznego znajdujących się na jego terenie: wymiaru sprawiedliwości, oświaty, kultury, administracji, a także instytucji finansowych i ubezpieczeniowych. Jest godny uwagi jako rynek zbytu towarów i usług dla ludności miejscowej jak i dla zwiększającej się liczby turystów.

Gmina natomiast ma charakter typowo rolniczy. Uprawia się tu głównie ziemniaki, żyto i owies. Duże znaczenie ma gospodarka leśna i przetwórstwo drewna. Ze względu na atrakcyjne położenie geograficzne gmina rozwija także funkcje turystyczne oraz handlowo-usługowe. Użytki rolne zajmują ponad 37% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią prawie 40% jej terenu. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	19 660
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	7 368
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	7 862
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	4 430

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Największy obszar gminy zajmują gleby bielcowe z niewielką koncentracją gleb brunatnych i torfowych. Przeważają użytki gruntowe niższych klas bonitacyjnych (większość areалу należy do IV i V klasy).

W latach 2017-2019 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy ulegała wahaniom. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców gminy Bytów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej CEiDG)	1 840	1 809	1 867

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Na koniec 2019 r. w ewidencji gminnej było zarejestrowanych 1 867 podmiotów gospodarczych.

Według danych statystycznych GUS-u w 2019 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego

i detalicznego oraz budownictwa. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były przetwórstwo przemysłowe, a także transport.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w latach 2017-2019:

Tabela 9. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019

rodzaj inwestycji
<ul style="list-style-type: none"> • wykonanie robót budowlanych związanych z budową boiska lekkoatletycznego wraz z zagospodarowaniem i niezbędną infrastrukturą towarzyszącą w Świątkowie • przebudowa ulicy Pochylej w Bytowie • przebudowa systemu retencji wód deszczowych z wykorzystaniem stawów: Kołątąja, Naruszewicza, Harcerska i Staszica w Bytowie • remont odcinka kolektora burzowego wraz z montażem osadnika przy ul. Wąskiej w Bytowie • budowa odcinka drogi ulicy Domańskiego od Ronda Unii Europejskiej na ul. Mierosławskiego do skrzyżowania ulic Sychty-Domańskiego w Bytowie • budowa sieci wodociągowej w miejscowości Pomysk Mały • modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Mała Wieś • modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Pomysk Mały • termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Bytów: Przedszkola nr 1, Szkoły Podstawowej w Gostkowie, (wraz z wymianą oświetlenia), Gimnazjum nr 1 w Bytowie oraz Szkole Podstawowej nr 5 w Bytowie • wykonanie instalacji c.o. wody ciepłej i cyrkulacji oraz kanalizacji sanitarnej zewnętrznej dla budynku socjalno-mieszkalnego przy ul. Miłej 28 w Bytowie • budowa podziemnego przeciwpożarowego zbiornika wody do zewnętrznego gaszenia pożarów dla ochrony Szkoły Podstawowej w Niezabyszewie • zmiana sposobu użytkowania lokalu mieszkalnego w budynku Szkoły Podstawowej w Gostkowie na oddział przedszkolny – etap I • budowa windy w bytowskim Zamku • budowa drogi pieszo – rowerowej Lobeliowa (trasa rowerowa w ramach zrównoważonego edukacyjnie i turystycznie udostępnienia unikatowych w skali kraju jezior lobeliowych dofinansowanego projektu w ramach RPO WP 2014-2020) • modernizacja ulicy Szerokiej w Bytowie • zagospodarowanie przestrzeni wokół mostu na rzece Boruji w Bytowie • zagospodarowanie przestrzeni zespołu parkowo-cmentarnego przy cerkwi św. Jerzego w Bytowie • zagospodarowanie przestrzeni wokół zabytkowego Zamku w Bytowie. • przebudowa ulic: Stefana Batorego, Władysława Łokietka, Bolesława Chrobrego, Władysława Jagiełły i Jana III Sobieskiego w Rzepnicy. • przebudowa drogi gminnej ul. Polnej w Bytowie (odcinek A – B) • przebudowa drogi gminnej nr 163027G w Bytowie – ulica Kościuszki od skrzyżowania z ulicą Styp-Rekowskiego do skrzyżowania z ul. 1 Maja

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

W 2019 r. gmina Bytów posiadała w swoich zasobach 110 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 2 597,45 m², w których zamieszkiwało 369 osób. Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2019 r. gmina dysponowała 53 takimi

lokalami. Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Bytów w latach 2017-2019 zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	114	113	110
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	2 855,66	2 808,20	2 597,45
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	376	371	369
liczba mieszkań socjalnych	53	53	53

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. Dane dotyczące liczby rodzin, którym Gmina Bytów udzieliła wsparcia w formie dodatku mieszkaniowego oraz łącznej wartości udzielonego wsparcia prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	195	181	155
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	1 914	1 685	1 579
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	294.933,29	254.617,71	241.940,39

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

8. EDUKACJA I KULTURA

W gminie Bytów funkcjonuje 37 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 8 żłobków, 14 placówek wychowania przedszkolnego, 6 szkół podstawowych oraz 9 szkół ponadpodstawowych. Dane na temat żłobków, przedszkoli i szkół w gminie oraz nauczycieli w nich zatrudnionych zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	8	262	59
w tym prowadzone przez gminę	0	0	0
w tym prowadzone przez inne podmioty	8	262	59

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	14	1 219	101
w tym przedszkola	11	1 075	94
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	3	145	7

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Tabela 14. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba etatów pedagogicznych
szkoły podstawowe	6	2 434	322,49
szkoły ponadpodstawowe	9	2 447	161,01*

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

* – liczba etatów pedagogicznych bez placówek niepublicznych

Tabela 15. Placówki kultury w gminie w 2019 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	ok. 20 000	30
świetlice	7	brak danych	1
biblioteki i filie	2	37 917	11
muzea i skanseny	1	48 902	20

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Wykaz placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy Bytów w 2019 r. zawiera poniższa tabela.

Tabela 16. Wykaz placówek oświatowych w gminie w 2019 r.

L.p.	nazwa szkoły / placówki	organ prowadzący	dane adresowe
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Bytowie	Gmina Bytów	77-100 Bytów, ul. gen. Ludwika Mierosławskiego 7 tel. 59 822 25 57
2.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Bytowie	Gmina Bytów	77-100 Bytów, ul. ks. dr. Bolesława Domańskiego 13 tel. 59 822 27 32
3.	Szkoła Podstawowa nr 5 im. mjr Henryka Sucharskiego w Bytowie	Gmina Bytów	77-100 Bytów, ul. Młyńska 11 tel. 59 822 35 59
4.	Szkoła Podstawowa im. Gen. Józefa Wybickiego w Gostkowie	Gmina Bytów	77-114 Gostkowo 20 tel. 59 822 80 48

5.	Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Niezabyszewie z filią w Rekowie	Gmina Bytów	77-132 Niezabyszewo ul. Bytowska 10 tel. 59 821 17 25
6.	Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II w Pomysku Wielkim	Gmina Bytów	77-121 Pomysk Wielki ul. Gdańska 33 tel. 59 823 13 79
7.	Przedszkole nr 1 w Bytowie	Gmina Bytów	77-100 Bytów, ul. 1 Maja 17 tel. 59 822 24 24
8.	Przedszkole nr 2 w Bytowie	Gmina Bytów	77-100 Bytów, ul. Jana Bauera 9 tel. 59 822 20 19
9.	Przedszkole Niepubliczne „Miś Puchatek” Katarzyna Kozłowska	Katarzyna Kozłowska	77-100 Bytów, ul. Ludwika Mierosławskiego 2 tel. 59 822 27 53
10.	Przedszkole Niepubliczne „Słoneczne Stacyjkowo” w Bytowie	Gremium s. c. M. Jabłonowska-Glazik D. Glazik	77-100 Bytów, ul. Jana Styp-Rekowskiego 68A tel. 59 822 61 57
11.	Niepubliczne Przedszkole „Świętego Filipa”	Irena Małgorzata Gospodarek	77-100 Bytów, ul. św. Filipa Neri 1 tel. 59 822 45 15
12.	Atelier Niepubliczne Przedszkole „Smyki”	Anna Nowodworska	77-100 Bytów ul. Szarych Szeregów 3 tel. 690 820 326
13.	Wojciech Wiktorowicz, Niepubliczne Przedszkole „Bolek i Lolek”	Wojciech Wiktorowicz	77-100 Bytów Udorpie 40 tel. 661 822 788
14.	Niepubliczne Przedszkole Językowe Montessori Bytów	Jarosław Dwulit	77-100 Bytów, ul. Dworcowa 38 tel. 508 507 140
15.	Niepubliczne Przedszkole „Bolek i Lolek” z oddziałem Słonecznego Przedszkola Językowego	Wojciech Wiktorowicz	77-100 Bytów, ul. Słoneczna 22 tel. 661 822 788
16.	Niepubliczne Przedszkole „Przyjaciele Myszk Miki”	Marlena Jabłońska	77-100 Rzepnica, ul. Kazimierza Wielkiego 4F tel. 535 335 849
17.	Przedszkole Językowe For Kids	A. Marmołowska, E. Marmołowska	77-100 Bytów, ul. Michała Drzymały 26A tel. 59 822 74 02
18.	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Bytowie	Powiat Bytowski	77-100 Bytów ul. Gdańska 57 tel. 59 822 69 20
19.	Zespół Szkół Ekonomiczno - Usługowych w Bytowie	Powiat Bytowski	77-100 Bytów ul. Derdowskiego 3 tel. 59 822 30 14
20.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Bytowie	Powiat Bytowski	77-100 Bytów ul. Sikorskiego 35 tel. 59 822 30 06
21.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Dzieci Europy w Bytowie	Powiat Bytowski	77-100 Bytów ul. Jana Styp-Rekowskiego 5 tel. 59 822 25 89

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Na terenie gminy znajdują się także placówki umożliwiające uczenie się przez całe życie. Dane na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Wykaz placówek umożliwiających uczenie się przez całe życie w gminie w 2019 r.

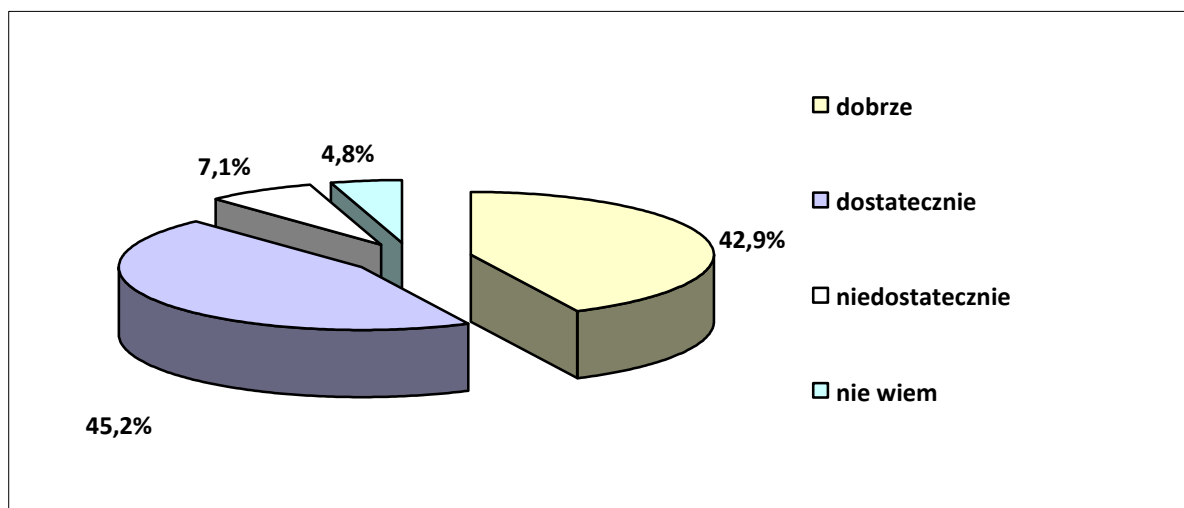
nazwa placówki	dane adresowe
Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej	ul. gen. J. Wybickiego 4, 77-100 Bytów
Prywatny Ośrodek Nauki	ul. 1 Maja 7, 77-100 Bytów
Ośrodek Kształcenia Zawodowego	ul. Prosta 8, 77-100 Bytów
Centrum Kształcenia Ustawicznego TWIN MEDIA	ul. Gen. W. Sikorskiego 27, 77-100 Bytów
Centrum Szkoleń Specjalistycznych „Leśnik”	Sarniak 1, 77-100 Bytów
Centrum Szkoleń Specjalistycznych BRS Robert Chirk	Pomysk Mały 27c, 77-121 Pomysk Mały
Firma doradczo-szkoleniowa Tomasz Drab	ul. Gen. W. Sikorskiego 35, 77-100 Bytów
Centrum Kształcenia Ustawicznego EDUKACJA	ul. Michała Drzymały 26A, 77-100 Bytów
Prywatne Centrum Edukacyjne „Marmołowski”	ul. 11 Listopada 1, 77-100 Bytów

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili ofertę edukacyjną szkół w gminie. Według 88,1% ankietowanych jest ona dobra lub dostateczna. Jednocześnie zdaniem 7,1% badanych jest ona niedostateczna, a 4,8% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

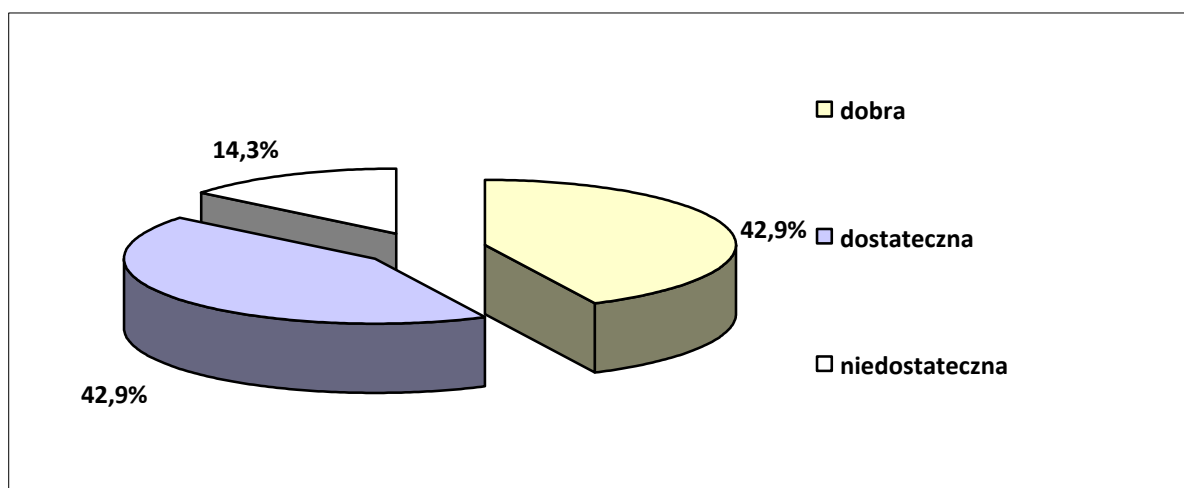
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to większość (80%) respondentów stwierdziła, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Przeciwnego zdania było 10% badanych, tyle samo (10% ankietowanych) nie wyraziło opinii w tej sprawie.

Według połowy ankietowanych oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby w tym zakresie. Odmienną opinię wyraziło 11% badanych. Wysoki odsetek (39%) ankietowanych nie potrafił jednak wypowiedzieć się w tej kwestii.

Zdecydowana większość (85,8%) respondentów oceniła obecną ofertę kulturalną pozytywnie. Przeciwnego zdania było 14,3% uczestników badania. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Bytów w 2019 r. funkcjonowało 13 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, 38 prywatnych praktyk lekarskich oraz działało 5 aptek. Dane dot. NZOZ i aptek zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.

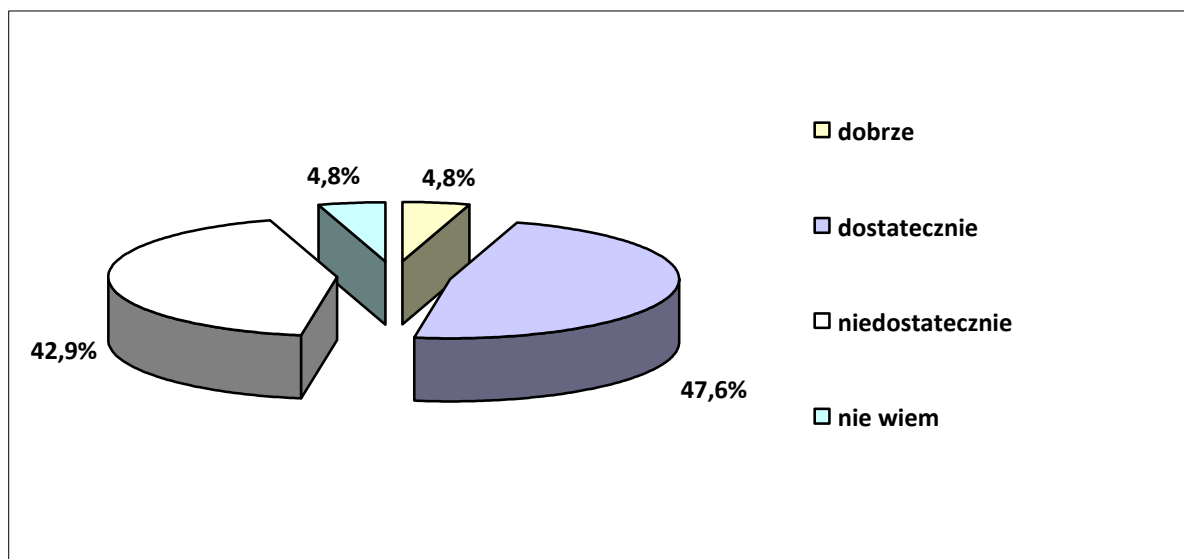
typ placówki	liczba	dane adresowe placówek
zakłady opieki zdrowotnej ogółem	13	1. NZOZ „Medyk” ul. Ks. dr B. Sychty 3, 77-100 Bytów 2. NZOZ „Medicus” ul. Ks. dr B. Sychty 3, 77-100 Bytów 3. NZOZ „Medycyna Rodzinna” ul. 11 listopada 1, 77-100 Bytów 4. NZOZ Centrum Medyczne „Vita” ul. Gen. W. Sikorskiego 57, 77-100

		<p>Bytów</p> <p>5. NZOZ „Salus” ul. Lęborska 11, 77-100 Bytów</p> <p>6. Eskulap Spółka partnerska ul. ks. dr B. Sychty 3, 77-100 Bytów</p> <p>7. NSZOZ „Medyceusz” ul. H. Sienkiewicza 5, 77-100 Bytów</p> <p>8. NSZOZ „Meden Agen” ul. gen. W. Sikorskiego 30/1, 77-100 Bytów</p> <p>9. Klinika „Kosma” ul. Gen. L. Mierosławskiego 34, 77-100 Bytów</p> <p>10. Szpital Powiatu Bytowskiego ul. Lęborska 13, 77-100 Bytów</p> <p>11. Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Szpitala Bytowskiego ul. Lęborska 13, 77-100 Bytów</p> <p>12. NZOZ HT Nowiccy „Zdrowie” – oddział Bytów, ul. Stokrotki 2, 77-100 Bytów</p> <p>13. NZOZ „Femina” L. Gostomska Poradnia Położnej Środowiskowej Rodzinnej, ul. Ks. dr B. Sychty 3/4, 77-100 Bytów</p>
apteki	5	<p>1. Apteka „Helios” ul. Wojska Polskiego 36e, 77-100 Bytów</p> <p>2. Apteka Centrum Zdrowia ul. ks. dr B. Sychty 3, 77-100 Bytów</p> <p>3. DOZ Apteka dbam o zdrowie ul. Wojska Polskiego 36e, 77-100 Bytów</p> <p>4. Apteka Pod Aniołem ul. Jana Pawła II 5, 77-100 Bytów</p> <p>5. Apteka Rodzinna Spółka Jawna ul. Lęborska 11, 77-100 Bytów</p>

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem 47,6% ankietowanych oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców w gminie jest dostateczna, a kolejne 4,8% badanych przyznało, że jest dobra. Jednak według 42,9% respondentów jest ona nieodpowiednia. Tyle samo mieszkańców biorących udział w badaniu (4,8%) nie przedstawiło opinii w tej sprawie.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Bytów służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmuje się także 26 klubów sportowych (w tym 6 uczniowskich) działających na jej terenie.

Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w gminie zawiera poniższa tabela.

Tabela 19. Sport i rekreacja w 2019 r.

lp.	dane adresowe podmiotów	rodzaj podmiotu
1.	Bytów, ul. Gen. L. Mierosławskiego (ogród Jordanowski)	zielona siłownia, plac zabaw, mała architektura
2.	Bytów, ul. Gen. L. Mierosławskiego (SP 1)	sala gimnastyczna, kompleks boisk Orlik-2012, plac zabaw

3.	Bytów, ul. J. Bauera	plac zabaw, mała architektura
4.	Bytów, ul. Młyńska (SP 5)	sala gimnastyczna, plac zabaw, boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią
5.	Bytów, ul. H. Derdowskiego (ZSEU)	sala gimnastyczna
6.	Bytów, ul. Pochyła	plac zabaw, mała architektura
7.	Bytów, ul. Nad Borują	plac zabaw, siłownia zewnętrzna
8.	Bytów, ul. Kwiatowa	plac zabaw, boisko
9.	Bytów, ul. Przemysłowa	plac zabaw
10.	Bytów, ul. ks. dr B. Domańskiego (SP 2)	sala gimnastyczna, kompleks boisk Orlik-2012, plac zabaw
11.	Bytów, ul. M. Dąbrowskiej	zielona siłownia, plac zabaw, mała architektura, boisko
12.	Bytów, ul. Pochyła- ul.Miła	plac zabaw
13.	Bytów, ul. Gdańska (ZSO)	sala gimnastyczna, kompleks boisk Orlik-2012
14.	Bytów, ul. Gdańska (BTBS)	plac zabaw, boisko sportowe
15.	Bytów, ul. A. Naruszewicza	plac zabaw, plac rekreacyjny, plac sportowy
16.	Bytów, ul. A. Mickiewicza	licencjonowane stadiony piłkarskie z nawierzchnią trawiastą i sztuczną, sala gimnastyczna, kompleks basenowo – rekreacyjny, siłownia na ścieżce zdrowia
17.	Bytów, ul. Brzozowa	stadion lekkoatletyczny z licencjonowanym boiskiem piłkarskim, skatepark
18.	Bytów, ul. Gen. W. Sikorskiego (ZSP)	trzy sale gimnastyczne, dwa kompleksy boisk wielofunkcyjnych ze sztuczną nawierzchnią
19.	Bytów, ul. Konwaliowa	plac zabaw
20.	Pomysk Wielki	sala gimnastyczna oraz boisko sportowe i plac zabaw przy szkole podstawowej, mała architektura - plac rekreacyjny, zielona siłownia, licencjonowane boisko piłkarskie
21.	Rzepnica ul. H. Wieniawskiego	plac zabaw, zielona siłownia
22.	OW Jeleń	plac biesiadny z placem zabaw, plac rekreacyjny – siłownia, boisko sportowe, dzika plaża - plac zabaw
23.	Udorpie	plac zabaw z boiskiem, zielona siłownia, licencjonowane boisko piłkarskie
24.	Udorpie, ul. Leśna	plac zabaw, zielona siłownia
25.	Grzmiąca	plac zabaw, boisko
26.	Płotowo	plac zabaw, boisko, zielona siłownia
27.	Pomysk Mały	boisko, zielona siłownia
28.	Mokrzyn	plac zabaw, boisko, zielona siłownia
29.	Ząbinowice	plac zabaw, boisko, zielona siłownia
30.	Nieczulice	plac zabaw, zielona siłownia
31.	Niezabyszewo	sala gimnastyczna oraz plac zabaw przy szkole podstawowej, plac zabaw, zielona siłownia
32.	Sierzno	plac zabaw, boisko
33.	Rekowo	plac zabaw, zielona siłownia
34.	Dąbie	plac zabaw, zielona siłownia, boisko, plac rekreacyjny, ścieżka pieszo-rowerowa

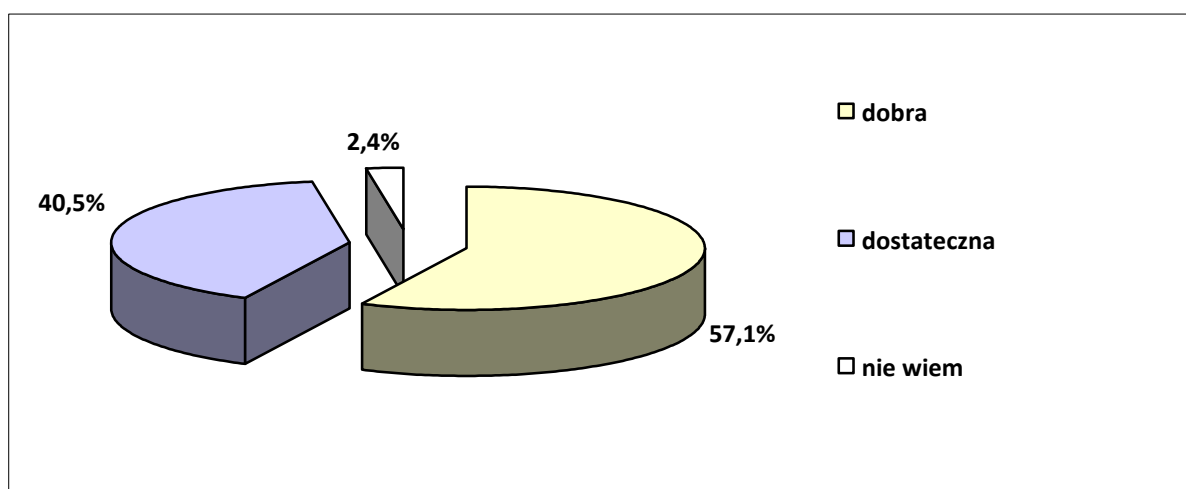

35.	Mądrzechowo	plac zabaw - wieś plac zabaw, plac rekreacyjny, zielona siłownia, plac zabaw, boisko
36.	Gostkowo	sala gimnastyczna oraz plac zabaw przy szkole podstawowej, plac zabaw, plac rekreacyjny, zielona siłownia, licencjonowane boisko piłkarskie

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż docenione zostały podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została wysoko oceniona przez mieszkańców, bowiem aż 97,6% ankietowanych uznało ją za dobrą lub dostateczną.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

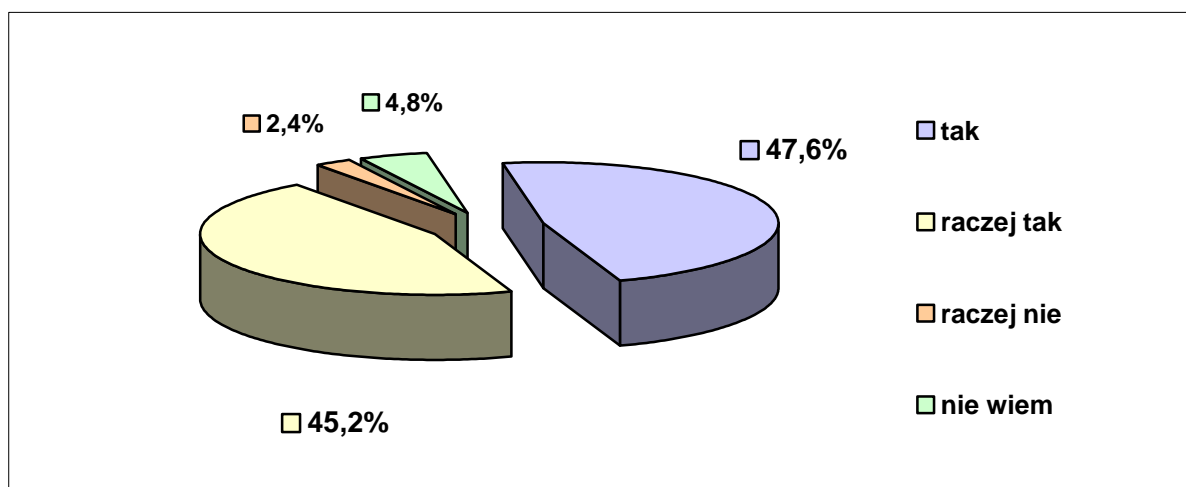
Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji w Bytowie, w 2019 r. na terenie gminy Bytów popełniono ogółem 660 przestępstw. Wśród nich odnotowano m.in. 454 przestępstwa kryminalne, 71 przestępstw gospodarczych oraz 96 przestępstw drogowych, w tym 73 polegających na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości. W kategorii przestępstw kryminalnych dominowały kradzieże (63 czyny), włamania (33 czynów) oraz zniszczenie mienia (24 czyny) i uszczerbek na zdrowiu (13 czynów).

Liczba odnotowanych przestępstw dokonanych na terenie gminy Bytów w 2019 roku była mniejsza od wartości dla województwa pomorskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców dla wszystkich przestępstw dokonanych na terenie gminy wynosił 81% i był znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa pomorskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Bytowie w 2019 r. prowadzone były 4 sprawy dotyczące 4 osób nieletnich z terenu gminy Bytów. W analizowanym roku objęto nadzorem 4 osoby dorosłe z terenu gminy, zaś dozorem objęto 28 osób.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Bytów pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że zdecydowana większość (92,8%) badanych w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło 2,4% respondentów.

12. POMOC SPOŁECZNA

Z końcem 2019 r. kadrę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 37 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 20. Stan zatrudnienia w MOPS na koniec 2019 r.

rodzaj stanowiska	liczba pracowników	liczba etatów
kadra kierownicza	2	2
pracownicy socjalni	11	11
pozostali pracownicy	24	22,5

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada się na ośrodki pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego (pełny wymiar czasu pracy) na 2 tysiące mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną – pracownik socjalny (pełny wymiar czasu pracy) na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ponadto ośrodki powinny zatrudniać nie mniej niż 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy. W 2019 r. w gminie Bytów wskaźnik ten był spełniony, bowiem pomimo, że na jednego pracownika socjalnego przypadało 2 223 mieszkańców, to pracą socjalną objęto 477 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Tabela 21. Wykształcenie kadry MOPS na koniec 2019 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje		liczba osób			
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	pozostali pracownicy	
wykształcenie	wyższe	2	6	20	
	średnie / policealne	–	5	4	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	2	1	-
		w trakcie realizacji	-	-	-
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	-	10	-
		w trakcie realizacji	-	-	-
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	1	5	-
		w trakcie realizacji	-	-	-

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2017-2019 w gminie Bytów na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 22. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	32.342.747,99	32.855.835,29	39.679.458,26
w tym na świadczenia pomocy społecznej	3.683.491,99	3.821.526,29	4.121.941,26
w tym na świadczenia rodzinne	28 659 256,00	29 034 309,00	35 557 517,00
na zadania własne gminy	3.546.683,99	3.703.067,39	3.991.475,26
na zadania zlecone gminie	28.796.064,00	29.152.767,90	35.687.983,00

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w analizowanym okresie wzrosła.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej MOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	940	867	771
liczba rodzin	627	598	532
liczba osób w rodzinach	1 618	1 494	1 291
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	6,59%	6,08%	5,27%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2017-2019 systematycznie malała. Analogicznie malał udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w 2019 r.

Tabela 24. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	496
17-21 lat	79
22-30 lat	119

31-40 lat	212
41-50 lat	169
51-60 lat	171
61-70 lat	121
71 lat i więcej	59
razem	1 426

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Tabela 25. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	76
pracuje dorywczo	5
nie pracuje	226
studiuje	0
uczy się	0
na rencie	101
na emeryturze	63
na zasiłku dla bezrobotnych	11
bezrobotny bez prawa do zasiłku	109

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez MOPS pomocą społeczną w 2019 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 16. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby nie pracujące. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	441	366	323	1 128	864	738
sieroctwo	0	1	0	0	1	0
bezdomność	34	33	30	34	33	30

potrzeba ochrony macierzyństwa w tym:	86	93	79	431	464	407
wielodzietność	62	61	58	348	350	324
bezrobocie	320	249	205	904	697	553
niepełnosprawność	317	299	290	729	662	611
długotrwała lub ciężka choroba	430	412	376	992	912	829
bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	163	145	123	629	559	463
w tym rodziny niepełne	85	91	80	264	282	259
w tym rodziny wielodzietne	57	43	34	317	242	187
przemoc w rodzinie	11	10	11	33	30	42
alkoholizm	119	122	113	188	191	175
narkomania	5	1	2	13	1	6
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	14	23	18	19	38	35
zdarzenia losowe	3	12	1	7	30	1

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 były: długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo. W obu przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tych powodów systematycznie malała.

Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej było bezrobocie oraz niepełnosprawność. Liczba rodzin w obu przypadkach malała w trakcie rozpatrywanego okresu.

Kolejnymi zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były: malejąca pod względem liczby rodzin bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz ulegający wahaniom pod względem liczby rodzin alkoholizm.

Należy mieć jednak na uwadze, iż nie wszyscy potrzebujący zgłaszają się po pomoc. Część osób wymagających wsparcia nie jest widoczna w systemie pomocy, a przyczyny takiego stanu rzeczy najczęściej są bardzo subiektywne i związane z poczuciem wstydu, niechęcią przed ujawnianiem relacji rodzinnych, obawą przed

reakcją otoczenia i stygmatyzacją, wewnętrzną potrzebą zachowania samodzielności lub wiąże się z brakiem akceptacji warunków wymaganych do spełnienia, aby uzyskać pomoc, a wynikających z obowiązującego systemu prawnego. Także te i podobne uwarunkowania sprawiają, iż osoby i rodziny, niejednokrotnie dzieci, dotknięte przemocą domową nie trafiają pod opiekę wyspecjalizowanych instytucji i nie otrzymują należnego wsparcia.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez MOPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	591	541	477	517	560	462	1 399	1 218	1 053
rzeczowa	376	342	313	233	216	188	839	766	662
praca socjalna	X	X	X	664	589	477	1 669	1 455	1 142
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	142	95	74	355	253	193
schronienie	7	4	1	7	4	1	7	4	1
usługi opiekuńcze	31	34	30	30	34	30	41	52	33
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	9	12	14	X	X	X	X	X	X

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

W latach 2017-2019 na terenie gminy Bytów najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia w formie pracy socjalnej, przy czym ich liczba w tym okresie systematycznie malała. W mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano pomoc pieniężną, głównie w postaci zasiłków, a w następnej kolejności pomoc rzeczową, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku. W przypadku wsparcia finansowego liczba rodzin, którym przyznano pomoc, ulegała wahaniom, natomiast w przypadku świadczeń rzeczowych

systematycznie malała w toku analizy. Znacznie mniejszy zasięg miała pomoc w formie usług opiekuńczych i schronienia.

Dodatkową formą pomocy jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2017 r. zawarto 99 takich kontraktów, w 2018 r. 53, natomiast w 2019 r. zawarto 49 kontraktów.

Istotnym wsparciem dla borykających się z rozlicznymi problemami klientów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny. W 2019 r. 26 rodzin dysfunkcyjnych, w których wychowywało się 54 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 28. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	2	2	2
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	19	28	26
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	47	64	54
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	16,5	25	13
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	37 979,91	51 784,80	62 554,05

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez MOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 29. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	0	4	2
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	9	8	12

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Ogólnopolski program wspierający rodziny wielodzietne wprowadzony został ustawą o Karcie Dużej Rodziny, który ma przyczynić się do promocji modelu rodziny wielodzietnej oraz zwiększać szanse rozwojowe wychowujących się w nich dzieci poprzez umożliwienie korzystania z ulg i zniżek oferowanych przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z ministrem do spraw rodziny.

Kartę Dużej Rodziny przyznaje Wójt, Burmistrz, Prezydent Miasta ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wielodzietnej. Karta przyznawana jest bezpłatnie rodzinom mającym na utrzymaniu co najmniej trójkę dzieci, bez względu na dochód. Kartę otrzymują dzieci do 18 roku życia lub do 25 roku życia w przypadku, gdy się uczą oraz bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, ale tylko w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Przez rodzica rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka.

Dane na temat wydanych w latach 2017-2019 Kart Dużej Rodziny z programu rządowego w gminie Bytów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Ilość wydanych kart w ramach ustawy o Karcie Dużej Rodziny

Rok	Liczba dzieci				
	Liczba nowych rodzin z 3 i więcej dzieci	Liczba rodzin, która miała na utrzymaniu co najmniej 3 dzieci	Razem	Łącznie wydanych KDR	Liczba dzieci objęta wsparciem
2017	53	-	53	297	165
2018	62	-	62	364	198
2019	94	685	779	1 683	282
Razem	209	685	894	2 344	645

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej MOPS w Bytowie przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2017-2019 zarówno wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, jak i liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, ulegały wahaniom. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 31. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	919 123	954 898	1 005 382
liczba osób, którym przyznano świadczenie	1 035	1 080	1 166

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	19 269	18 699	17 025
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	114	138	105
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	418	504	491
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	583	572	529
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 484	1 397	1 373
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1 071	1 009	850
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1 024	760	692
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	3 511	3 407	3 212
zasiłek pielęgnacyjny	11 520	12 078	12 805
świadczenie pielęgnacyjne	1 166	1 307	1 418
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	306	299	257
świadczenie rodzicielskie	1 035	1 080	1 166
dodatek dla opiekuna	347	341	403
razem	41 848	41 591	40 326

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

W latach 2017-2019 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy systematycznie malała. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2017-2019 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do

zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu samotnego wychowania dziecka.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Poza wymienionymi wyżej świadczeniami rodzinnymi uprawnionym mieszkańcom gminy wypłacano również na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci **świadczenie wychowawcze**, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W grudniu 2019 r. 3 166 rodzin miało ustalone prawo do świadczenia wychowawczego. Wartość wypłaconych świadczeń (w sumie w 2019 r.) wyniosła **23 892 786 zł**.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie **„Za życiem”**. W analizowanym okresie w gminie Bytów przyznano 3 takie świadczenia w 2017 r., 10 takich świadczeń w 2018 r. oraz 4 takie świadczenia w 2019 r. Ponadto w 2019 r. wypłacano świadczenie **„Dobry Start”**, które trafiło do 2 242 rodzin i objęło łącznie 3 345 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 1 003 500 zł. W ramach programu **„Pomoc państwa w zakresie dożywiania”** z pomocy skorzystało 711 dzieci i 782 osoby dorosłe w 2017 r. oraz 671 dzieci i 706 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu **„Posiłek w szkole i w domu”** pomoc otrzymało 547 dzieci i 595 osób dorosłych w 2019 r.

Kolejną formę świadczeń udzielanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej stanowiły **świadczenia alimentacyjne**. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	171	186	154
liczba przyznanych świadczeń	2 119	1 913	1 813
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	817 065	742 861	719 255

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie na terenie gminy funkcjonuje także 7 świetlic, w tym 2 świetlice opiekuńczo-wychowawcze.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek powiatowych, które obejmują swoim wsparciem także teren gminy. Należą do nich:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytowie w roku szkolnym 2018/2019 objęła wsparciem 145 osób (dzieci i młodzież) z terenu gminy Bytów. Głównymi problemami, z którymi zgłaszali się rodzice były zaburzenia emocjonalne, trudności w koncentracji oraz trudności szkolne.

Ważną instytucją wsparcia jest **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie**. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR w gminie w odniesieniu do jej mieszkańców w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 34. Działalność PCPR w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	2	0	7
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	4	5	9
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	1	4
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	38	37	39
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	9	9	13
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	3	6	7
liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	5	3	3
liczba dzieci z gminy, które powróciły do rodzin biologicznych	0	3	5

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie.

13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE

W 2019 r. na terenie gminy Bytów funkcjonowały 94 organizacje pozarządowe. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 35. Wykaz organizacji pozarządowych działających w gminie w 2019 r.

lp.	nazwa organizacji	adres	charakterystyka prowadzonych działań
1.	Miejski Klub Sportowy Bytovia Bytów	ul. Mickiewicza 13 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Piłka nożna. - Współdziałanie z władzami sportowymi państwowymi i samorządowymi w celu zapewnienia członkom właściwych warunków do uprawiania sportu. - Uczestniczenie w rozgrywkach i zawodach sportowych rangi krajowej i międzynarodowej. - Organizowanie zawodów, imprez sportowych i rekreacyjnych. - Prowadzenie działalności szkoleniowej. - Sprawowanie opieki wychowawczej i szkoleniowej nad członkami Klubu.
2.	Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Baszta” Bytów	ul. Mickiewicza 13 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Sekcja kolarska. - Sekcja lekkoatletyczna. - Rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie ich poziomu. - Organizacja imprez sportowych, rekreacyjnych, turystycznych. - Dbanie o rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej. - Czynny udział w życiu kulturalnym, sportowym miasta i powiatu bytowskiego. - Podnoszenie poziomu kulturalnego i sportowego członków klubu.
3.	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Sportowy „Urania” Udorpie	Udorpie 22 77 – 100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Piłka nożna. - Realizacje treningów piłkarskich. - Organizację oraz udział w rozgrywkach piłkarskich. - Pozyskiwanie i gromadzenie środków finansowych na działalność statutową. - Angażowanie do sportowego trybu spędzania wolnego czasu i zainteresowania sportową rywalizacją dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy.

4.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy U-2 przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Bytowie	ul. Domańskiego 13 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Piłka nożna. - Szkolenie sportowe dzieci i młodzieży w piłce nożnej oraz w sportach ogólnorozwojowych. - Udział w turniejach piłkarskich i innych dyscyplinach.
5.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy UKS „Dwójka” przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Bytowie	ul. Domańskiego 13 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Piłka siatkowa i badminton - Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych o charakterze sportowo – rekreacyjnym - Rozwój sportu masowego wśród dzieci i młodzieży. - Udział młodzieży w imprezach sportowych o zasięgu lokalnym i ponad lokalnym. - Szkolenie sportowe dzieci i młodzieży w mini piłkę siatkową oraz w sportach ogólnorozwojowych.
6.	Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” w Bytowie	ul. Mierosławskiego 7 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie różnych form kultury fizycznej w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej. - Organizowanie aktywnego spędzania czasu wolnego i sportowych zajęć szkolnych dla jak największej grupy dzieci i młodzieży. - Organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego. - Upowszechnianie uprawiania dyscyplin sportowych takich jak: lekkoatletyka, piłka siatkowa, piłka koszykowa, tenis stołowy, judo, unihokej oraz windsurfing. - Promowanie zdrowego stylu życia – bez nałogów i aktywnego spędzania czasu wolnego – zastosowanie programu profilaktyki pro zdrowotnej. - Integrowanie środowisk uczniowskich młodzieży miejskiej i wiejskiej. - Kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości. - Przygotowanie do udziału we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży. - Organizacja sportowych zajęć pozalekcyjnych. - Integrowanie środowisk uczniowskich i rodzicielskich
7.	Karate Klub Bytów	ul. Styp-Rekowskiego 12/2 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Karate Tradycyjne. - Organizowanie i tworzenie dogodnych warunków do krzewienia kultury fizycznej dla dzieci i młodzieży. - Rozwój i propagowanie Karate Tradycyjnego wśród szerokich rzesz społeczeństwa. - Kształtowanie postaw szacunku,

			<p>zaufania i autorytetu do rodziców i wychowawców wśród dzieci i młodzieży.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Otaczanie opieką dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych.
8.	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej: Klub Sportowy „Magic” w Niezabyszewie	ul. Zaciszna 14 77-132 Niezabyszewo	<ul style="list-style-type: none"> - Piłka nożna. - Zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży z terenu gminy Bytów poprzez organizację treningów oraz rozgrywek piłkarskich.
9.	Ludowy Zespół Sportowy „Orkan” w Gostkowie	Zbysław 7A 77-114 Gostkowo	<ul style="list-style-type: none"> - Piłka nożna. - Organizuje sekcje i szkolenia sportowe. - Organizuje i uczestniczy w zawodach sportowych. - Aktywnie uczestniczy w realizacji programów środowiskowych, gminnych, wojewódzkich i krajowych. - Współdziała w zakresie rozwoju dyscyplin sportowych oraz form aktywnego wypoczynku z właściwymi instytucjami i organizacjami.
10.	Ludowy Zespół Sportowy „Arkonja” w Pomysku Wielkim	77-121 Pomysk Wielki 45	<ul style="list-style-type: none"> - Piłka nożna. - Prowadzenie działalności szkoleniowej wśród młodzieży i dorosłych w środowisku wiejskim. - Organizacja zawodów w piłce nożnej.
11.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Radość” w Bytowie	ul. Mickiewicza 13 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Piłka koszykowa. - Tenis stołowy. - Rozwijanie działalności prowadzącej do utrzymania i podnoszenia sprawności fizycznej społeczeństwa. - Krzewienie zamiłowania do systematycznego uprawiania rekreacji fizycznej i sportu wśród mieszkańców miasta, dzielnicy lub osiedla oraz pracowników zakładów pracy i ich rodzin. - Kształtowanie wśród osób fizycznych zrzeszonych w ognisku patriotyzmu i walorów moralnych, zrozumienia zasad dyscypliny oraz sumiennego wypełniania obowiązków społecznych i obywatelskich.
12.	Gminny Szkolny Związek Sportowy	ul. Domańskiego 13 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Propagowanie i rozwój kultury fizycznej wśród młodzieży szkolnej. - Pomoc członków w organizacji imprez sportowych, sędziowaniu zawodów. - Prowadzenie zajęć dla młodzieży w celu lepszego przygotowania uczniów do zawodów.

13.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Orlik” przy Szkole Podstawowej nr 5 w Bytowie	ul. Młyńska 11 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Lekkoatletyka. - Gry zespołowe. - Pływanie. - Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych o charakterze sportowo – rekreacyjnym - Rozwój sportu masowego wśród dzieci i młodzieży. - Rozwój poszczególnych dyscyplin sportowych połączonych z elementami współzawodnictwa. - Udział młodzieży w imprezach sportowych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym. - Organizacja imprez sportowych.
14.	Klub Sportowy „Canicuła” w Bytowie	ul. Armii Krajowej 2/11 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Piłka nożna dziewcząt. - Realizacja treningów piłkarskich. - Organizacja rozgrywek piłkarskich. - Udział w rozgrywkach piłkarskich. - Gromadzenie środków finansowych na działalność statutową. - Działalność edukacyjna i wychowawcza. - Działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży. - Sprawowanie opieki wychowawczej i szkoleniowej nad członkami Klubu.
15.	Bytowski Klub Sportów Walki	ul. Wojska Polskiego 37/38 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Judo. - Upowszechnianie idei aktywnego wypoczynku, poprzez organizowanie zajęć sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych opartych o techniki judo. - Realizacja zadań w zakresie rozwoju sportu na zasadach obowiązujących w polskim ruchu sportowym, ze szczególnym uwzględnieniem działań z zakresu sportów walki. - Tworzenie warunków i rozwijanie zainteresowań kulturą fizyczną, sportem i rekreacją wśród mieszkańców powiatu, a szczególności wśród dzieci i młodzieży. - Nauka, edukacja i wychowanie w duchu tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka. - Uczestniczenie w imprezach sportowych i rekreacyjnych organizowanych na obszarze powiatu bytowskiego i poza nim. - Kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań portowych klubu. - Tworzenie niezbędnych warunków organizacyjnych i materialnych dla rozwoju kultury fizycznej, sportu

			<ul style="list-style-type: none"> - i rekreacji członków klubu. - Organizowanie wypoczynku i uczestniczenie w obozach sportowych.
16.	Tenis Klub Bytów	ul. Słoneczna 10 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Tenis. - Popularyzacja tenisa na terenie powiatu bytowskiego i poza nim. - Uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim. - Organizowanie szkoleń dla dzieci, młodzieży i dorosłych. - Dbanie o wzrost poziomu sportowego tenisistów na poziomie rekreacyjnym i wyczynowym. - Angażowanie wszystkich mieszkańców regionu do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych. - Budowa oraz opieka nad kompleksem kortów tenisowych wraz z siedzibą klubu na terenie powiatu bytowskiego. - Organizowanie zajęć sportowych z tenisa ziemnego dla ludzi w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej. - Organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa i zabawy sportowej (np. turnieje, zawody, festyny rodzinne) dla dzieci młodzieży i dorosłych. - Kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych klubu. - Organizowanie wypoczynku i uczestniczenie w obozach sportowych. - Integracja lokalnego środowiska- graczy oraz sympatyków tenisa.
17.	Uczniowski Klub Sportowy „ALFA” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Bytowie.	ul. Gdańska 57 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Piłka siatkowa. - Piłka koszykowa. - Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów. - Angażowanie wszystkich uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych. - Uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim. - Organizowanie zajęć sportowych dla

			<p>uczniów szkoły w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych. – Organizowanie uczniom wszystkich klas różnorodnych form współzawodnictwa sportowego. – Kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych Klubu.
18.	Bytowski Klub Żeglarski	ul. Poziomkowa 1 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> – Żeglarstwo deskowe – windsurfing. – Propagowanie oraz stwarzanie warunków rozwoju i rozwijanie sportów wodnych na terenie powiatu Bytowskiego. – Działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży.
19.	Klub Sportowy „GARDA” Bytów	ul. Konarskiego 3 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> – Boks. – Realizowanie działalności sportowej wśród dzieci, młodzieży i osób zainteresowanych. – Uczestniczenie w zawodach sportowych na terenie i poza granicami RP. – Organizacja szkoleń i prowadzenie sekcji bokserskiej, jako zasadniczej dyscypliny klubu. – Organizacja szkoleń oraz prowadzenie zajęć z zakresu pozostałych sportów wali oraz innych sportów i dyscyplin sportowych. – Tworzenie niezbędnych warunków organizacyjnych i materialnych dla rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji członków klubu. – Propagowanie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród członków klubu oraz mieszkańców powiatu bytowskiego i okolic. – Kształtowanie postaw prospołecznych w środowisku lokalnym. – Organizowanie wypoczynku i uczestniczenie w obozach sportowych.
20.	Pomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Sztuki Walki FURIA BYTÓW	ul. Sikorskiego 56 A 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwijanie różnych form kultury fizycznej. – Kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości w środowisku dzieci, młodzieży i dorosłych, jak również tworzenie dogodnych warunków w tym zakresie.

			<ul style="list-style-type: none"> – Integrowanie środowisk uczniowskich, rodzicielskich i nauczycielskich na terenie swego działania. – Prowadzenie działalności w sferze kultury fizycznej, w dziedzinie rekreacji i rehabilitacji ruchowej. – Reprezentowanie powiatu bytowskiego w imprezach sportowych na terenie kraju, a także zagranicą.
21.	Uczniowski Klub Sportowy DRAKO przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Bytowie	ul. Sikorskiego 35 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> – Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe szkoły oraz o pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków klubu. – Angażowanie wszystkich uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych. – Uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze powiatu bytowskiego i poza nim. – Organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkół w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej. – Organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych. – Organizowanie uczniom wszystkich klas różnorodnych form współzawodnictwa sportowego. – Kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w rywalizacji zadań sportowych klubu. – Zapewnienie warunków rozwoju i uzdolnień z ukierunkowaniem na dyscypliny: tenis stołowy, piłka nożna, karate. – Nawiązywanie międzynarodowych kontaktów sportowych. – Promocja kultury i sportów walki Dalekiego Wschodu w zawodniczej sekcji karate „Shinkodo”.
22.	Koło Polskiego Związku Wędkarskiego w Bytowie	ul. Jana Pawła II 3 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie i promowanie wędkarstwa, rekreacji, sportu wędkarskiego. - Użytkowanie i ochrona wód. - Działanie na rzecz ochrony przyrody i kształtowanie etyki wędkarskiej.

23.	Słupskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	ul. Szczecińska 99 76-200 Słupsk	<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie działań ratowniczych, polegających w szczególności na: <ul style="list-style-type: none"> • organizowaniu i udzielaniu pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub narażone są na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarach wodnych; • ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska, a także likwidacji przyczyn powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia. - Prowadzenie szkoleń ratowników wodnych i instruktorów w zakresie ratownictwa wodnego oraz psów ratowniczych wraz z ich przewodnikami. - Dokonywanie analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji. - Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających na uświadamianiu zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzeniu akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej. - Prowadzenie działań edukacyjnych związanych z bezpieczeństwem. - Prowadzenie działalności sportowej w formie klubu sportowego – w sporcie: ratownictwo wodne, pływanie. - Walka z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.
24.	Stowarzyszenie Przyjaciół Muzyki i Kultury Łowieckiej na Zamku w Bytowie	ul. Zamkowa 2 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie zainteresowań kulturalnych. - Rozwijanie zainteresowań sztuką, tradycją i kulturą łowiecką, rozwijanie różnych form twórczości amatorskiej, pielęgnowanie folkloru, sztuki i muzyki myśliwskiej. - Kształtowanie aktywnej postawy w kierunku kultywowania tradycji i obyczajów łowieckich, integrację środowiska, kształtowanie świadomości lokalnej. - Rozszerzanie i pogłębianie wiedzy o łowiectwie, propagowanie wiedzy historycznej. - Organizowanie różnych akcji popularyzowania łowiectwa i ochrony

			<p>przyrody.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie akcji wydawniczej związanej z celami Stowarzyszenia. - Organizowanie Przeglądów Muzyki Myśliwskiej. - Organizowanie Konkursów dla dzieci i młodzieży z zakresu wiedzy o łowiectwie, ochronie przyrody i środowiska. - Organizacja obchodów corocznego święta myśliwych „Hubertus”. - Plenerowe wyjazdy dla dzieci i młodzieży propagujące wiedzę o łowiectwie, ochronie przyrody i środowiska. - Organizowanie wystaw tematycznie związanych z działalnością stowarzyszenia. - Wyjazdy na konkursy i podobne imprezy na terenie Polski i Świata.
25.	Stowarzyszenie Miłośników i Animatorów Kultury „Bazuny” w Bytowie	ul. Woj. Polskiego 12 (BCK) 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Wydawanie gazet i czasopism i książek. - Produkcja i projekcja filmów, nagrań wideo. - Nagrania dźwiękowe i muzyczne. - Reklama. - Organizacja koncertów i imprez kulturalnych. - Organizacja konkursów artystycznych, wystaw i imprez promujących różne grupy twórców. - Organizowanie warsztatów, wieczorów literackich i poetyckich, plenerów malarskich i rzeźbiarskich, wystaw oraz promocja działań na rzecz kultury, wiedzy o regionie, a także dotyczących ochrony środowiska naturalnego. - Organizacja spotkań, wykładów, seminariów i wernisaży. - Współdziałanie w organizowaniu przez inne jednostki imprez kulturalnych. - Poradnictwo z zakresu uzdolnień i pasji twórczych. - Organizowanie zajęć w grupach objętych terapią, a także zapraszanie tych grup na imprezy organizowane przez „Stowarzyszenie”. - Wdrażanie programów edukacyjnych i informacyjnych. - Promowanie lokalnych twórców i artystów we wszystkich dziedzinach kultury.
26.	Zrzeszenie Kaszubsko – Pomorskie Oddział	ul. Zamkowa 2 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudzanie szerokiej inicjatywy dla wszechstronnego rozwoju kulturowego, społecznego i gospodarczego.

	w Bytowie		<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie demokratycznych stosunku w życiu regionu. - Rozwijanie kaszubsko-pomorskiej myśli społecznej i politycznej. - Kulturowanie i rozwijanie specyfiki kulturowej całego Pomorza. - Szerzenie w społeczeństwie (zwłaszcza wśród młodzieży) znajomości tradycji kaszubsko-pomorskich. - Dbałość o zachowanie walorów środowiska naturalnego.
27.	Związek Ukraińców w Polsce Koło w Bytowie	ul. Woj. Polskiego 12 (BCK) 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Działalność na rzecz polsko – ukraińskiego pojednania. - Zachowanie tożsamości kulturowej i świadomości narodowej Ukraińców. - Reprezentowanie społeczności ukraińskiej wobec władz państwowych. - Działalność kulturalno-oświatowa.
28.	Powiatowe Stowarzyszenie Agro – Kaszuby Powiatu Bytowskiego	ul. Wojska Polskiego 33 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Działania na rzecz agroturystyki i ekologii na terenie powiatu Bytowskiego. - Promocja gospodarstw agroturystycznych. - Promocja Powiatu Bytowskiego. - Współdziałanie z władzami i instytucjami oraz organizacjami zainteresowanymi działalnością stowarzyszenia i innymi podmiotami. - Działania na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, kulturalnego oraz działalność na rzecz ochrony środowiska.
29.	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska Hufiec Bytów	ul. Miła 26 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie wśród członków stowarzyszenia całorocznej działalności oświatowo – wychowawczej formami pracy charakterystycznymi dla ZHP. - Upowszechniania tradycji i dziedzictwa narodowego, kształtowanie postaw patriotycznych. - Działalność na rzecz obrony narodowej i bezpieczeństwa powszechnego. - Inicjowanie programów profilaktycznych, antyalkoholowych i przeciwdziałających uzależnieniu dzieci i młodzieży. - Podejmowanie zadań w zakresie pomocy społecznej, w tym poprzez prowadzenie działalności charytatywnej. - Prowadzenie rehabilitacji i rewalidacji dzieci niepełnosprawnych, a także resocjalizacji dzieci nieprzystosowanych. - Promowanie zdrowego trybu życia. - Promowanie idei i organizowanie wolontariatu dla celów statutowych

			<p>stowarzyszenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upowszechniania zasad wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich a także prowadzenie działalności wymagającej rozwój demokracji.
30.	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Bytowski Szczep ZHR „STRUMIEŃ”	ul. Miła 26 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie indywidualnej i zbiorowej pracy wychowawczej wśród swoich członków metodą harcerską, charakteryzującą się następującymi elementami: <ul style="list-style-type: none"> • dobrowolnym zobowiązaniem poprzez Obietnicę Zucha i Przyrzeczenie Harcerskie oraz Prawo Zucha i Prawo Harcerskie, • samodoskonaleniem poprzez stopnie i sprawności, • wychowaniem pośrednim - przez działanie: zabawę, grę, służbę, • współdziałaniem i współpracą pomiędzy dorosłymi a dziećmi i młodzieżą oraz przykładem osobistym, • pracą w zespołach: systemem zastępowym, - Tworzeniem wspólnot, integracją poprzez tradycję i symbolikę. - Organizowanie członków Związku w jednostkach organizacyjnych na zasadach określonych w statucie. - Kształcenie członków Związku. - Organizowanie działań społecznych pozwalających na realizację i popularyzację zadań Związku. - Publiczne wypowiadanie opinii o żywootnych sprawach społecznych, szczególnie dotyczących wychowania. - Prowadzenie działalności informacyjnej, wydawniczej i gospodarczej. - Tworzenie placówek wychowawczych i szkoleniowych. - Rozwijanie kontaktów z organizacjami, których cele nie sprzeciwiają się celom Związku, w szczególności z organizacjami skautowymi i harcerskimi w Polsce, z organizacjami skautowymi na świecie oraz polskim harcerstwem poza granicami kraju. - Pomoc harcerstwu polskiemu poza granicami kraju. - Służbę na rzecz bliźnich, w tym na rzecz osób niepełnosprawnych. - Podejmowanie innych inspirowanych przez członków Związku, zgodnych ze Statutem, działań o walorach

			wychowawczych.
31.	Fundacja „Sprawni Inaczej”	ul. Północna 5 80-815 Gdańsk	<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie placówek kształcenia specjalnego w postaci ośrodków wczesnej interwencji, oddziałów i przedszkoli specjalnych, szkół specjalnych podstawowych, szkół przysposabiających do zawodu stopnia zasadniczego i średniego, poradni psychologicznych, ośrodków dziennego pobytu, ośrodków wczasowych oraz innych dla osób niepełnosprawnych, które nie są objęte pełną opieką pedagogiczną. W szczególności dotkniętych znacznym i głębokim upośledzeniem umysłowym, sprzężonymi upośledzeniami, mózgowym porażeniem, padaczką, przepukliną oponowo- rdzeniową, osób autystycznych a także posiadających inne naruszenie sprawności psychofizycznej. - Budowa nowych i adaptacja już istniejących obiektów dla potrzeb kształcenia osób niepełnosprawnych. - Organizowanie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. - Prowadzenie działalności informacyjnej i popularno – naukowej poszerzającej wiedzę społeczeństwa o problemach ludzi niepełnosprawnych oraz występowanie w obronie godności i przysługujących im praw.
32.	Polski Związek Niewidomych, Okręg Pomorski w Gdańsku, Koło Powiatowe w Bytowie	ul. Miła 26 77-100 Bytów	Współdziałanie i współpraca z innymi podmiotami w prowadzeniu i organizowaniu różnych form rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej niewidomych i słabo widzących, ochrona ich interesów zawodowych, ekonomicznych i społecznych.
33.	Stowarzyszenie Nazaret im. św. Filipa Neri w Bytowie	ul. Św. Filipa Neri 1 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Wszechstronny i możliwie najpełniejszy rozwój członków i uczestników Stowarzyszenia. - Wychowanie dzieci i młodzieży do odpowiedzialności oraz osiągnięcia dojrzałości chrześcijańskiej. - Budowanie wśród dzieci i młodzieży autorytetu rodziców i wychowawców, kształtowanie postaw zaufania i szacunku. - Wspomaganie rodzin w zadaniach wychowawczych oraz w ich samorealizacji.

			<ul style="list-style-type: none"> - Praca z osobami niepełnosprawnymi oraz rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających osobom niepełnosprawnym. - Działalność dobroczynna na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin ubogich i patologicznych, prowadzenie punktów pomocy potrzebującym – ogrzewalni i noclegowni. - Działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym organizacja turniejów, zawodów sportowych, rajdów i pielgrzymek. - Działalność kulturalna wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. - Przyczynianie się do rozwoju kultury religijnej wśród dzieci, młodzieży i rodzin. - Prowadzenie ośrodka wypoczynkowo-rekolekcyjnego. - Działalność edukacyjna i opiekuńczo-wychowawcza, w tym organizacja wypoczynku zimowego i letniego.
34.	Stowarzyszenie Kobiet Na Rzecz Kobiet i Rodziny	ul. Miła 26 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja życia społecznego. - Organizacja czynnych form sportu i turystyki. - Działania na rzecz rodziny. - Działania na rzecz równouprawnienia kobiet i mężczyzn. - Przeciwdziałanie przemocy domowej., - Działania na rzecz osób poszkodowanych w wypadkach drogowych.
35.	Towarzystwem Przyjaciół Wilna i Grodna Zarząd Krajowy Słupsk Oddział Kresowian w Bytowie	ul. Sienkiewicza 19 76-200 Słupsk	<ul style="list-style-type: none"> - Pogłębianie i popularyzowanie wiedzy o historii, oświacie, kulturze i zabytkach Wileńszczyzny i Grodzieńszczyzny poprzez organizowanie odczytów, wykładów, konferencji, wystaw, pokazów filmowych, koncertów itp. - Działania na rzecz ochrony pamiątek kultury Polskiej Wilna i Grodna. - Zacieśnianie więzi z mieszkańcami, instytucjami i stowarzyszeniami tych regionów w duchu przyjaźni, braterstwa i współpracy między narodami. - Organizowanie w Polsce wypoczynku dla dzieci z domów dziecka na Wileńszczyźnie i Grodzieńszczyźnie oraz organizowanie pomocy rzeczowej tym placówkom. - Uaktywnianie społeczne i kulturalne członków towarzystwa.

36.	Fundacja Rozwoju Regionalnego „Parasol” w Bytowie	ul. Zamkowa 2 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Działalność obiektów kulturalnych. - Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych. - Badanie rynku i opinii publicznej. - Wydawanie książek, wydawanie czasopism i pozostałych periodyków. - Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania. - Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych. - Działalność związana z tłumaczeniami, nauka języków obcych. - Pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych.
37.	Stowarzyszenie „Jesteśmy” w Bytowie	ul. Szarych Szeregów 13 77-100 Bytów	Rehabilitacja, zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku.
38.	Stowarzyszenie Przyjaciół Gimnazjum Nr 2 w Bytowie	ul. Sikorskiego 37 77-100 Bytów	Prowadzenie działalności edukacyjnej, profilaktycznej, kulturalnej i promocyjnej zwłaszcza w zakresie inicjowania, wspierania i pomocy w realizacji przedsięwzięć edukacyjno- kulturalnych na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego.
39.	Stowarzyszenie „Żywa Szkoła” w Bytowie	ul. Domańskiego 13 77-100 Bytów	Wspieranie wszechstronnego rozwoju edukacyjnego, społecznego i kulturalnego, integracja uczniów i rodziców, przeciwdziałanie bezradności i wykluczeniu społecznemu, promowanie zdrowego stylu życia.
40.	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Pomóż mi” w Bytowie	ul. Styp-Rekowskiego 5 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie jak najlepszych warunków rozwoju zapewniających akceptację osób niepełnosprawnych w środowisku społecznym. - Stworzenie szansy na wykształcenie i rozwój dzieci niepełnosprawnych zapewniających akceptację w środowisku społecznym. - Poszerzanie wiedzy i zdobywanie nowych umiejętności i kwalifikacji. - Przelamywanie barier, stereotypów i uprzedzeń; przeciwdziałanie wszelkim przejawom dyskryminacji oraz zwiększanie tolerancji. - Tworzenie przyjaznych warunków do funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczeństwie. - Udzielanie pomocy niepełnosprawnym, ich rodzicom i przyjaciołom.

			<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie nauki, edukacji, oświaty i wychowania dla osób niepełnosprawnych. - Inicjowanie i realizowanie działań zmierzających do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób upośledzonych umysłowo.
41.	Fundacja Partnerstwo Dorzecze Słupi	Krzynia 16 76-248 Dębica Kaszubska	<p>Działanie na rzecz rozwoju regionalnego i lokalnego, a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rozwój obszarów wiejskich i miejskich, b) budowanie i promocja wizerunku regionu, w tym miasta Słupsk, ziemi słupskiej i bytowskiej, c) mobilizowanie ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszaru działania fundacji, d) upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności, e) wspieranie zrównoważonego rozwoju i ochrona środowiska, f) wspieranie rozwoju edukacji dzieci i dorosłych, g) wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności rozwoju grup i organizacji społecznych, upowszechniania idei demokracji, samorządności i samorządu, h) działanie na rzecz poprawy, jakości życia mieszkańców, i) wspomaganie rozwoju kultury, sztuki i sportu, j) wspieranie rozwoju turystyki, w szczególności agro- i ekoturystyki oraz infrastruktury turystycznej, k) wspieranie tożsamości i kultury mniejszości narodowych i grup etnicznych zamieszkujących teren Rzeczypospolitej Polskiej, l) zbliżenia między narodem Polskim a innymi narodami, m) ochrona dziedzictwa kulturowego i wspieranie działań na rzecz odbudowy kultywowania lokalnych tradycji i sztuki, n) wspieranie rozwoju filantropii, wolontariatu i działalności charytatywnej, wspieranie przedsiębiorczości, o) przeciwdziałanie bezrobociu, p) zapobieganie wykluczeniu społecznemu, q) wspieranie pomocy społecznej i osób niepełnosprawnych, inicjowanie, animowanie oraz wspieranie lokalnej aktywności społecznej, zawodowej

			<p>i gospodarczej,</p> <p>r) inicjowanie oraz wspieranie działań realizowanych na zasadach partnerstwa,</p> <p>s) inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć społecznych oraz upowszechnianie rozwoju gospodarki społecznej,</p> <p>t) wspieranie rozwoju działań ukierunkowanych na pozyskiwanie i zastosowanie alternatywnych źródeł energii,</p> <p>u) wspieranie zastosowania i rozwoju nowych technologii w różnych dziedzinach życia mieszkańców, w szczególności infrastruktury teleinformatycznej.</p>
42.	Fundacja „Dogonić Świat” Studzienice	ul. Prosta 10 77-143 Studzienice	<ul style="list-style-type: none"> - Propagowanie i prowadzenie działalności z zakresu nauki i edukacji wspomagającej i służącej wszechstronnemu rozwojowi psychofizycznemu i społecznemu dzieci, szczególnie niepełnosprawnych. - Propagowanie i prowadzenie działalności z zakresu nowoczesnych form terapii, w tym również z udziałem zwierząt, szczególnie dogoterapii. - Prowadzenie działalności charytatywnej na rzecz dzieci niepełnosprawnych. - Propagowanie i prowadzenie działalności służącej ochronie zwierząt, w szczególności w zakresie kształtowania właściwego stosunku do zwierząt, a także propagowanie pozytywnych metod szkolenia psów.
43.	Stowarzyszenie „seniorzybytow.pl” w Bytowie	ul. Miła 26 77-100 Bytów	Działania na rzecz poprawy warunków socjalno – bytowych członków stowarzyszenia oraz możliwość uczestniczenia w życiu społecznym, działalność kulturalna, współpraca z organizacjami pozarządowymi.
44.	Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych	ul. Miła 26 77-100 Bytów	Poprawa warunków socjalno – bytowych członków stowarzyszenia oraz możliwość uczestniczenia w życiu społecznym, działalność kulturalna, współpraca z organizacjami pozarządowymi.

45.	Związek Inwalidów Wojennych RP, Zarząd Oddziału w Bytowie	ul. Miła 26 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Obrona uprawnień inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych oraz członków ich rodzin. - Reprezentowanie interesów osób wymienionych w pkt 1. wobec organów władzy, administracji rządowej i samorządowej, organizacji społecznych w kraju i zagranicą. - Popularyzowanie w społeczeństwie szczególnej rangi inwalidztwa wojennego i wojskowego powstałego w służbie Ojczyźnie oraz rangi cierpienia osób poddawanych represjom w hitlerowskich i sowieckich obozach zagłady oraz więzieniach politycznych. - Podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia członkom godnych warunków życia i ochrony zdrowia. - Rozwijanie koleżeństwa i przyjaźni wśród członków Związku w imię tradycji wspólnej walki oraz wzajemnej życzliwości. - Upowszechnianie w społeczeństwie patriotycznych tradycji walk narodu polskiego o wolność, niepodległość i suwerenność kraju oraz wiedzy o poniesionych w tej walce ofiarach, - Utrwalanie historii Związku i pamięci o jego działaczach.
46.	Stowarzyszenie na Rzecz Sołectw Gminy Bytów	ul. Lobeliowa 11 77-100 Mądrzechowo	Działanie na rzecz szeroko rozumianego rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Bytów i jej mieszkańców oraz koordynacja inicjatyw społecznych w tym zakresie.
47.	Bytowskie Stowarzyszenie Oświatowe	ul. Gdańska 57 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Działanie na rzecz rozwoju oświaty, ze szczególnym uwzględnieniem Ziemi Bytowskiej. - Prowadzenie działalności oświatowej. - Współdziałanie z samorządem lokalnym. - Propagowanie idei społeczeństwa obywatelskiego. - Pomoc oraz integracja rodziny. - Propagowanie działalności kulturalnej i społecznej. - Ekologiczna edukacja młodzieży. - Działanie na rzecz ochrony środowiska naturalnego. - Dbanie o potrzeby mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb młodzieży. - Działania na rzecz integracji europejskiej. - Działanie na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

			<ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. - Działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. - Działanie na rzecz rozwoju naukowego swoich członków. - Działalność naukowa. - Działalność w zakresie kultury fizycznej, sportu i turystyki. - Działalność na rzecz ochrony zdrowia, profilaktyki i pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. - Ochrona dziedzictwa narodowego, kultury i sztuki. - Rozwój mediów i komunikacji społecznej. - Prowadzenie działalności integrującej członków Stowarzyszenia poprzez aktywność kulturalną, rekreacyjną i towarzyską. - Działanie na rzecz bezpieczeństwa publicznego.
48.	Pomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża	ul. Kurkowa 8 80-803 Gdańsk	Praca na rzecz potrzebujących, uwrażliwianie społeczeństwa na krzywdę ludzką i promocja idei niesienia bezinteresownej pomocy.
49.	Stowarzyszenie Automobilklub Bytowski	ul. Zwycięstwa 18/17 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Działalność kulturalna w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • popularyzacji motoryzacji, w tym motoryzacji zabytkowej; • ochrony zabytkowej motoryzacji; - Działalność oświatowa w zakresie przekazywania wiedzy o motoryzacji, w tym motoryzacji zabytkowej oraz sportach motorowych. - Działalność naukowa w zakresie badania motoryzacji, w tym motoryzacji zabytkowej. - Działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu polegająca na popularyzacji sportów motorowych. - Działalność w zakresie dobroczynności i pomocy społecznej polegająca na pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej, w tym zwłaszcza osobom ze środowiska pasjonatów motoryzacji. - Integracja środowiska pasjonatów motoryzacji, w tym motoryzacji zabytkowej.
50.	Stowarzyszenie „Rzepniczanki”	ul. Kazimierza Wielkiego 12 77-100 Rzepnica	- Umożliwienie rozwoju tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki

			<p>obszarów wiejskich oraz wpływu na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej wsi Rzepnica.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców oraz promowanie wsi Rzepnica.
51.	Stowarzyszenie Członków i Przyjaciół Kaszubskiego Zespołu Pieśni i Tańca Bytów	ul. Wojska Polskiego 12 77-100 Bytów	<ul style="list-style-type: none"> - Wszechstronne wspieranie działania i rozwoju kaszubskiego zespołu pieśni i tańca „Bytów” - promocja dorobku, historii i tradycji KZPiT „Bytów” w kraju i za granicą. - Poszerzanie grona członków i sympatyków KZPiT „Bytów”. - Integracja środowiska byłych i obecnych członków KZPiT „Bytów” oraz jego przyjaciół. - Rozwijanie zainteresowań i zdolności artystycznych członków KZPiT „Bytów”. - Podejmowanie wszechstronnych działań zmierzających do podtrzymywania tradycji narodowej, ochrony dóbr kultury, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, poprzez popularyzację i kultywowanie Polskiej muzyki, pieśni i tańca ludowego. - Wychowywanie świadomego odbiorcy sztuki i kultury ludowej poprzez rozwijanie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych wrażliwości i zamiłowania do piękna Polskiego folkloru. - Pielęgnowanie i krzewienie polskiej kultury narodowej i ludowej w kraju i za granicą. - Animacja wydarzeń kulturalnych promujących Polską tradycję patriotyczną, folklorystyczną, ludową i religijną.

Dane Urzędu Gminy w Bytowie.

W 2019 r. w gminie Bytów funkcjonowało 6 parafii Kościoła rzymskokatolickiego i 2 parafie innych kościołów. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane w tym zakresie.

Tabela 36. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego i innych kościołów w gminie w 2019 r.

Lp.	nazwa parafii	adres
1.	Parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej i św. Jana Chrzciciela	ul. Jana Pawła II 22, 77-100 Bytów
2.	Parafia pw. św. Filipa Neri	ul. Św. Filipa Neri 1, 77-100 Bytów
3.	Parafia pw. św. Jana Pawła II, papieża	Mądrzechowo

	w Mądrzechowie	ul. Biskupa Jana Bernarda Szłagi 1 77-100 Bytów
4.	Parafia pw. św. Mikołaja Biskupa w Niezabyszewie	ul. Bytowska 17, 77-114 Niezabyszewo
5.	Parafia pw. św. Jana Marii Vianney'a	77-114 Gostkowo 19f
6.	Parafia pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny w Pomysku Wielkim	ul. Główna 55 77-121 Pomysk Wielki
7.	Kościół Zielonoświątkowy „Nowe Życie”	ul. Młyńska 6a/8, 77-100 Bytów
8.	Parafia Greckokatolicka pw. Św. Jerzego	ul. Pochyła 7/40, 77-100 Bytów

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie

14. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

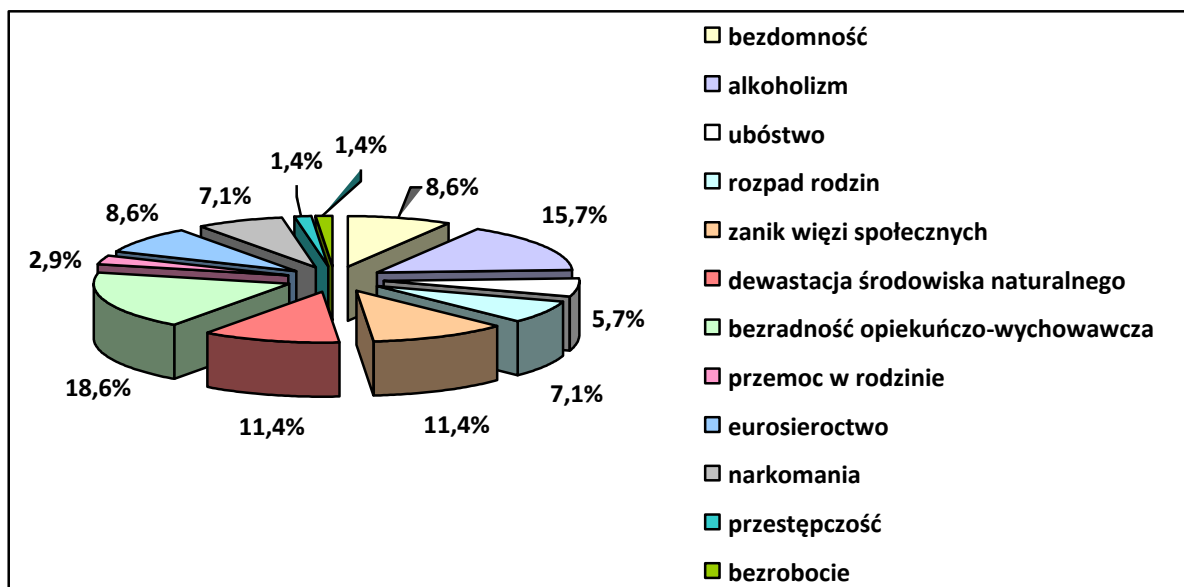
W ramach identyfikacji problemów społecznych gminy Bytów oraz próby określenia stopnia ich natężenia zostały przeprowadzone badania przy zastosowaniu ankiety skierowanej do mieszkańców gminy. W badaniu ankietowym wzięło udział 42 respondentów (losowo wybrani mieszkańcy gminy). Grupa badawcza nie stanowiła w rozumieniu formalnym grupy reprezentatywnej. W badaniu mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które ich zdaniem są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie to miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali bezradność opiekuńczo-wychowawczą i alkoholizm. W dalszej kolejności wymieniali zanik więzi społecznych, dewastację środowiska naturalnego oraz eurosieroctwo, a także narkomanię i rozpad rodzin. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

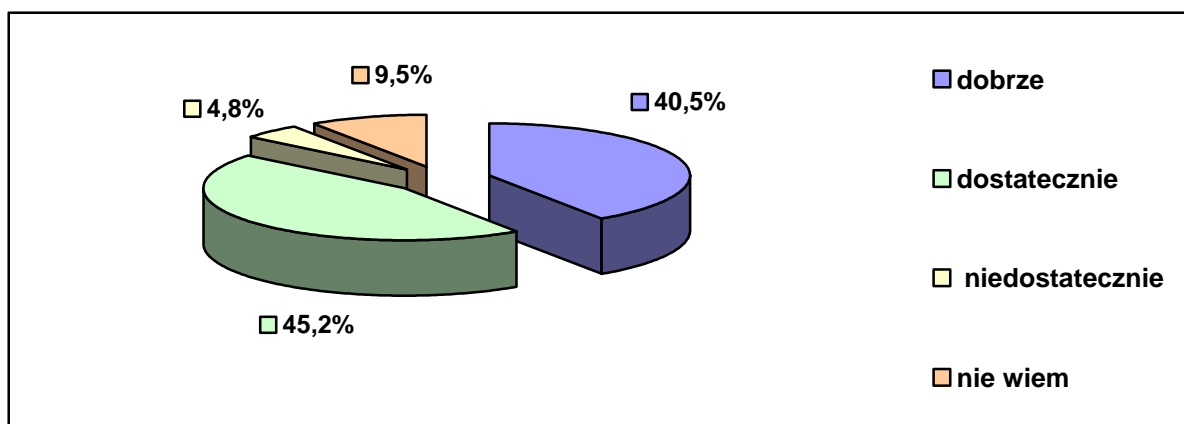
Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych pozytywnie oceniła realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Zdaniem 40,5% badanych są one dobre, a kolejne 45,2% respondentów przyznało, że są dostateczne. Jednocześnie 4,8% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne, a 9,5% pytanym nie przedstawił opinii w tej sprawie.

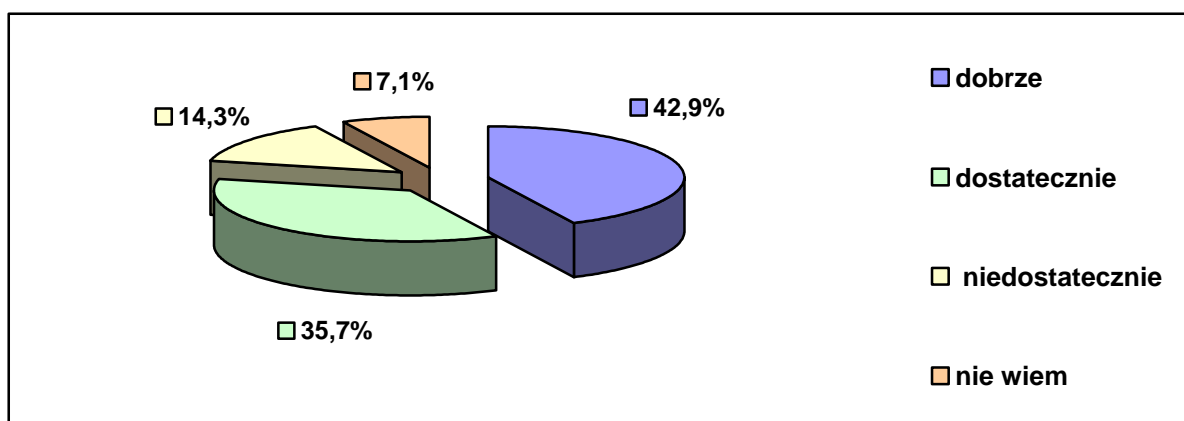
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych (np. festynów,

uroczystości i wspólnych akcji skierowanych do całych rodzin), inicjowania częstszych kontaktów i konsultacji władz samorządowych z mieszkańcami, a także współpraca z organizacjami pozarządowymi. Wspomniano również o potrzebie większego wsparcia dla rad osiedli, sołectw i stowarzyszeń.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej wspólną pracę społeczną na rzecz gminy integrującą mieszkańców, a także większą aktywność obywatelską młodszej części społeczeństwa.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość mieszkańców pozytywnie oceniła komunikację z władzami samorządowymi, uznając ją za dostateczną (35,7% badanych) lub dobrą (42,9% ankietowanych). Jednak 14,3% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna.

Z przeprowadzonego badania wynika, że gmina Bytów jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z faktu bycia mieszkańcem gminy, zdecydowana większość (95,2%) respondentów wyraziła opinię pozytywną. Przeciwnego zdania było tylko 4,8% uczestników badania.

15. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Bytów na przestrzeni ostatnich lat ulegała poprawie, bowiem z roku na rok malała liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy

osób bezrobotnych, w tym kobiet, które stanowiły zdecydowaną większość ogółu osób pozostających bez pracy. W latach 2017-2019 zmniejszał się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 37. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku produkcyjnym	15 039	14 864	14 668
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	736	664	640
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	481	461	451
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	4,89%	4,47%	4,36%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie bytowskim, województwie pomorskim i w kraju.

Tabela 38. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie bytowskim	10,5%	9,7%	9,1%
stopa bezrobocia w województwie pomorskim	5,4%	4,9%	4,4%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat bytowski charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa pomorskiego i kraju stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2019 r. dla gminy Bytów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	135	97	71,85
25-34 lata	213	169	79,34

35-44 lata	121	104	85,95
45-54 lata	80	49	61,25
55-59 lat	60	32	53,33
60 lat i więcej	31	0	0
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	76	40	52,63
1-3 miesiące	164	103	62,80
3-6 miesięcy	124	88	70,97
6-12 miesięcy	106	78	73,58
12-24 miesiące	105	84	80,00
powyżej 24 miesięcy	65	58	89,23
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	113	90	79,65
policealne i średnie zawodowe	130	99	76,15
średnie ogólnokształcące	91	78	85,71
zasadnicze zawodowe	169	105	62,13
gimnazjalne i niższe	137	79	57,66
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	45	32	71,11
do 1 roku	83	59	71,08
1-5 lat	216	182	84,26
5-10 lat	127	94	74,01
10-20 lat	102	64	62,74
20-30 lat	41	17	41,46
30 lat i więcej	26	3	11,54

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie.

Na koniec 2019 r. wśród bezrobotnych w gminie największą grupę pod względem wieku stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, pod względem wykształcenia osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Największa grupa osób pozostawała bez pracy od 1 do 3 miesięcy, a jeśli chodzi o staż pracy legitymująca się stażem od 1 do 5 lat.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 35-44 lata, pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym o stażu pracy od 1 do 5 lat.

Tabela 40. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

wyszczególnienie	do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	długotrwale bezrobotni	pow. 50 roku życia	korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	niepełnosprawni	razem
ogółem	244	135	235	128	0	180	2	52	525
kobiety	185	97	198	56	0	171	2	22	378

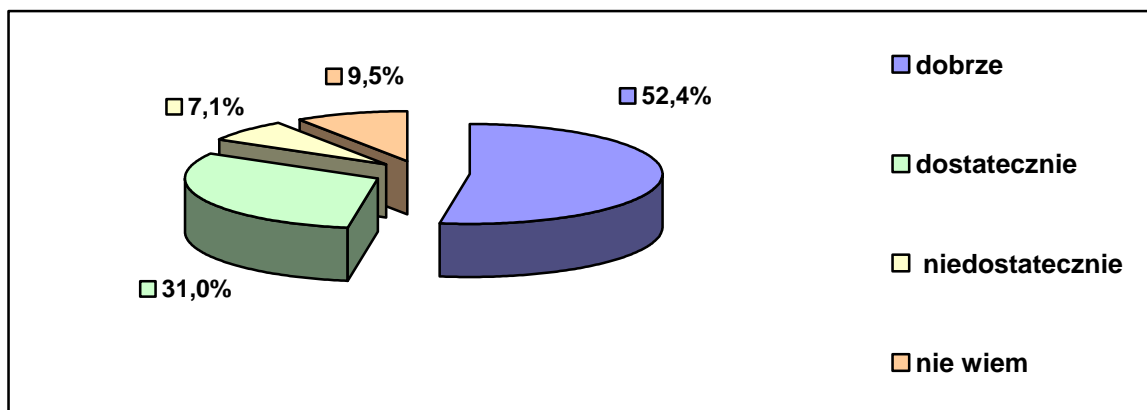
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie.

Wśród ogółu bezrobotnych 525 osób (w tym 378 kobiet) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym 244 osoby (w tym 185 kobiet) nie ukończyły 30 lat życia, a 235 osób (198 kobiet) to osoby długotrwale bezrobotne

Dodać należy, że wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Bytów w 2019 roku najwięcej osób (34%) pracowało w przemyśle i budownictwie, a następnie (26%) w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) i (11,3%) w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja).

W gminie Bytów bezrobocie było trzecim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach spadał jego poziom, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu zostały ocenione dobrze przez 52,4% badanych, a kolejne 31,0% ankietowanych przyznało, że są one dostateczne. Jednocześnie 7,1% respondentów oceniło je negatywnie, a 9,5% pytanych nie potrafił tych działań ocenić.

16. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań determinowanych predyspozycjami osobowościowymi, którym sprzyjają sytuacje społeczne i sposób funkcjonowania służb socjalnych.

Liczba osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Bytów z powodu bezdomności zmniejszała się w latach 2017-2019, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 41. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS z powodu bezdomności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	34	33	30
liczba osób w rodzinach	34	33	30

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

W gminie Bytów działania te wyznaczane są w ramach programów takich jak:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Tabela 42. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	558 146,59	548 004,36	601 998,51

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

W latach 2017-2019 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Bytów rosła. W analizowanym okresie nie przeznaczono odrębnych środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Tabela 43. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	475 000	475 500	542 774
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	60 000	60 000	60 000
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	20 750,94	20 907,15	22 000,00
razem	555 750,94	556 407,15	624 774,00

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytowie i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Bytowie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 44. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	6	6	6

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytowie.

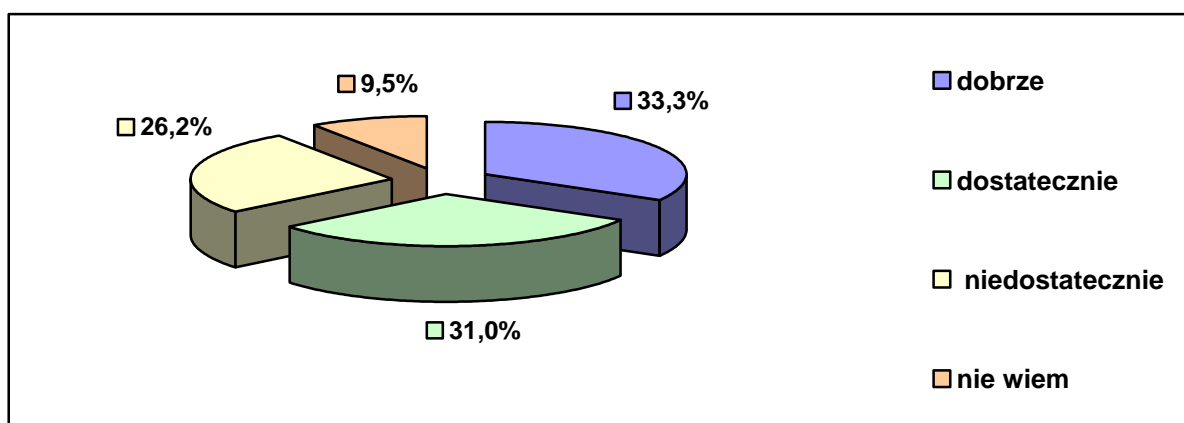
Tabela 45. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	45	51	37
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	21	18	14

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytowie.

W latach 2017-2019 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, ulegała wahaniom i wyniosła odpowiednio: 45, 51 i 37 osób. Komisja występowała także z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego, w 2017 r. złożono 21 takich wniosków, w 2018 r. – 18, a w 2019 r. złożono 14 takich wniosków.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

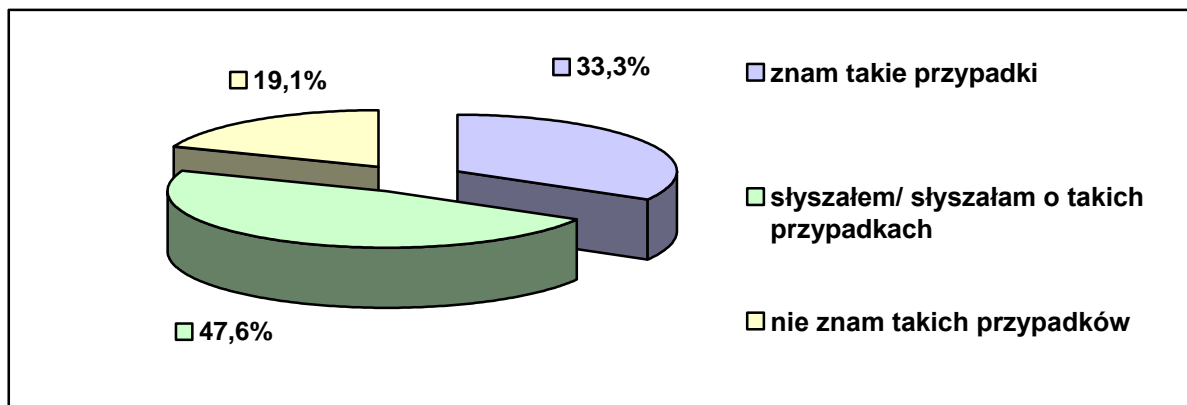
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Ponad 64% badanych pozytywnie oceniło działania przeciwdziałające uzależnieniom. Jednocześnie 26,2% ankietowanych wyraziło przeciwną opinię, a 9,5% respondentów miało trudności z odniesieniem się do tej kwestii.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

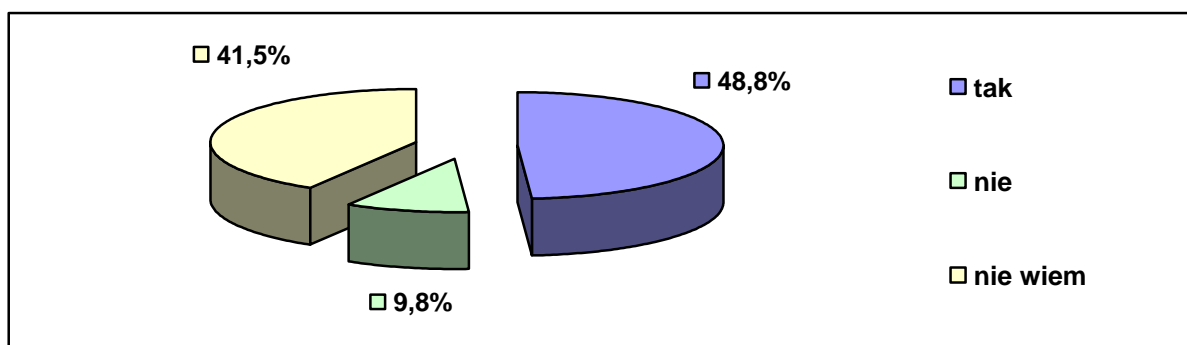

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na powyższe pytanie, bowiem aż 80,9% respondentów twierdzi, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie lub o nich słyszało. Takich przypadków nie zna 19,1% ankietowanych.

Oceniając ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy aż 48,8% respondentów potwierdziło, że takie ryzyko istnieje. Przeciwnego zdania było zaledwie 9,8% badanych. Wysoki odsetek ankietowanych (41,5%) wskazywał na odpowiedź „nie wiem”, co świadczy o dość dużym braku świadomości badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury

„Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego. W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”.

Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli MOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy w rodzinie – na wniosek instytucji, która założyła „NK”, albo w przypadku, gdy rodzina nie jest zainteresowana rozwiązaniem problemu i prowadzenie „NK” staje się bezzasadne.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 46. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Bytów w latach 2017-2019

Lp.	zakres danych	2017	2018	2019
1	liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	9	9	9
2	liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
3	liczba spotkań grup roboczych	203	243	232
4	liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	39	51	50
4a	w tym sporządzonych przez Policję	30	45	43
4b	w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	5	4	4
5	liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	29	33	42
6	liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	22	26	31
7	liczba spraw sądowych z powodu przemocy w rodzinie, w tym:	17	24	30
7a	zakończonych wyrokiem	9	17	25

7b	zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	0	1	1
7c	zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	5	10	9
7d	umorzonych	1	1	1

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytowie.

Wszystkie działania odbywają się we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Ponadto w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie wykładów, spotkań ze specjalistami, programów, warsztatów i pogadanek oraz konkursów, imprez artystycznych i okolicznościowych, sfinansowano także wyjazdy integracyjne oraz materiały edukacyjne.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 119 rodzinom (188 osobom w rodzinach) w 2017 r., 122 rodzinom (191 osobom w rodzinach) w 2018 r. i 113 rodzinom (175 osobom w rodzinach) w 2019 r. Pomoc z powodu narkomanii była niewielka i dotyczyła odpowiednio: 13, 1 i 6. W analizowanym okresie wsparcie ze względu na przemoc w rodzinie przyznawano 11 rodzinom (33 osobom w rodzinach) w 2017 r., 10 rodzinom (30 osobom w rodzinach) w 2018 r. i 11 rodzinom (42 osobom w rodzinach) w 2019 r.

W gminie Bytów jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie, obok MOPS, GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego są: Poradnia Leczenia Uzależnień dla osób z problemami alkoholowymi, 2 grupy AA, grupa Al-Anon, placówka wsparcia dziennego, 2 świetlice realizujące program opiekuńczo-specjalistyczny, Centrum Integracji Społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie.

18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Problemy oraz doświadczenia kobiet

i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrwałała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2017-2019 w gminie Bytów struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale nieco więcej niż połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 47. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba ludności gminy ogółem	24 534	24 540	24 445
liczba kobiet	12 668	12 671	12 623
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	51,6%	51,6%	51,6%

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

W rozpatrywanym okresie w gminie malała ogólna liczba osób bezrobotnych, ale wzrastał udział kobiet w tej liczbie. Dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 48. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych ogółem	736	664	640
liczba bezrobotnych kobiet	481	461	451
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	65,3%	69,4%	70,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie.

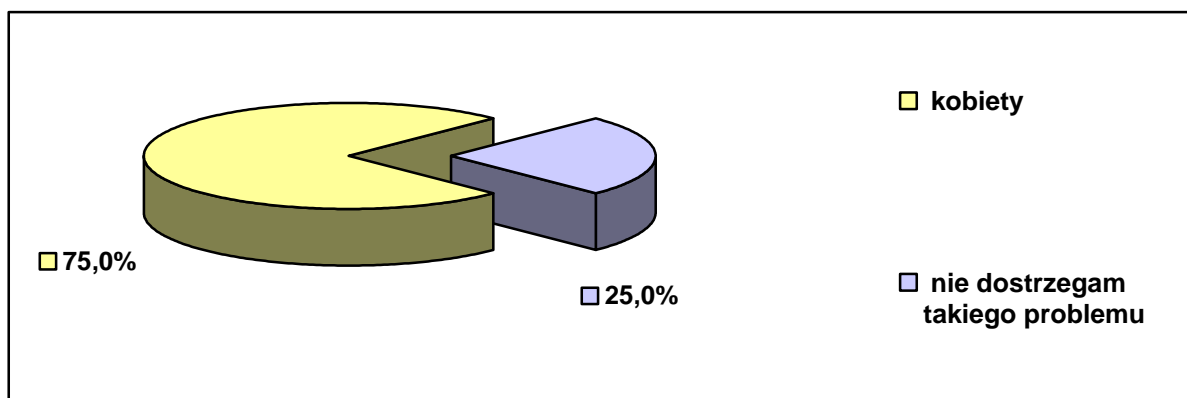
Odnotowana tendencja może wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Bytów przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące

równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 12 ankiet wypełnionych przez wybranych losowo mieszkańców.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 13. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

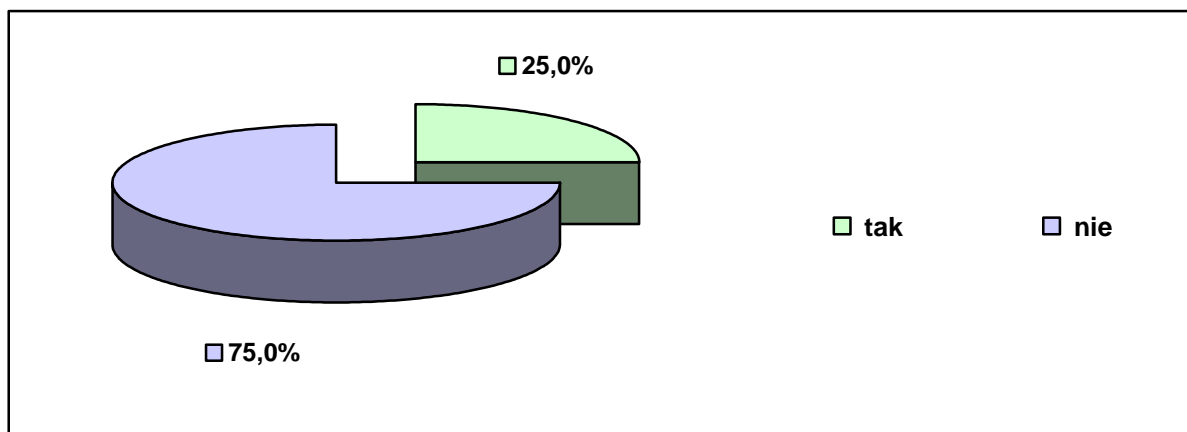

Dane z badania ankietowego.

75% ankietowanych uważa, że bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety, a 25% badanych nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. 75% spośród pytaných mieszkańców odpowiedziało, że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednak 25% badanych stwierdziło, że spotkało się z takimi przypadkami. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

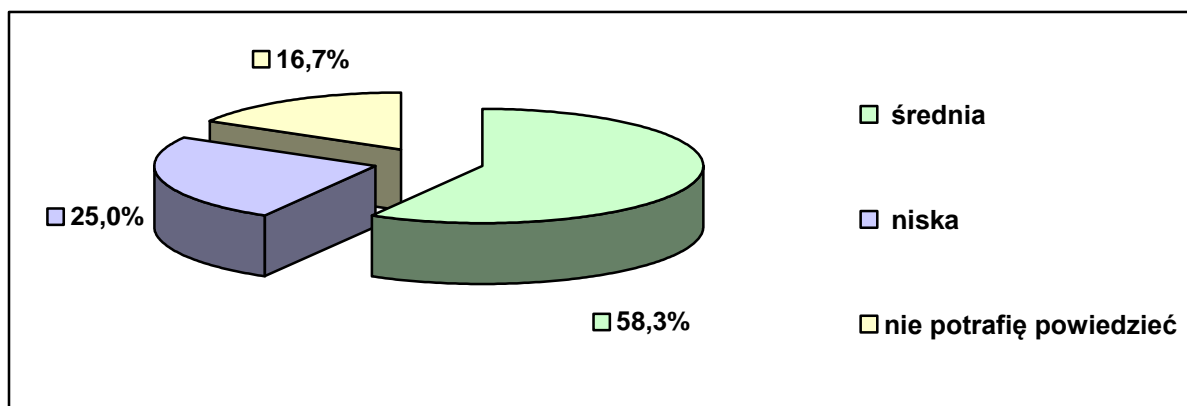
Wykres 14. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w gminie. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 15. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

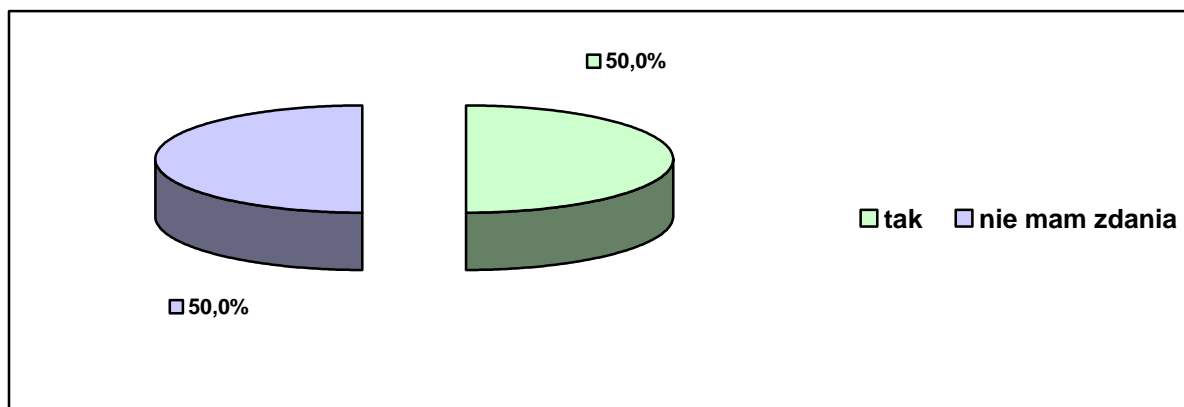

Dane z badania ankietowego

Zdaniem 58,3% badanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest średnia, 25% respondentów przyznało, że jest ona niska, zaś 16,7% pytanym nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 16. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Połowa badanych uznała, że takie działania są potrzebne. Tyle samo respondentów nie potrafiło rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali płace (50%), rynek pracy (20%), awans zawodowy (10%), życie rodzinne, działalność społeczną i ochronę zdrowia, a także udział we władzach samorządowych (po 5%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie, wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w zakresie płac, a także tworzenia nowych miejsc pracy. Za równie ważne uznano organizowanie kursów zawodowych i staży na terenie gminy.

Z wypowiedzi udzielonych w badaniu ankietowym wynika, iż ankietowani dostrzegają problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikują je nie tylko w obszarze zatrudnienia. 75% ankietowanych stwierdziło, że zagrożone problemem nierówności są kobiety, nadto ponad 20% respondentów zna lub słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a zdecydowana większość respondentów potrafiła ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie przy analizie wypowiedzi uczestników ankiety na temat równości szans kobiet i mężczyzn daje się zauważyć znaczny odsetek respondentów, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie

powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu jednostek i społeczeństwa. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

19. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 6 ankiet – wypełnionych przez dyrektorów placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy Bytów:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Bytowie (liczba uczniów: 522, liczba nauczycieli: 55),
2. Szkoła Podstawowa nr 2 w Bytowie (liczba uczniów: 683, liczba nauczycieli: 68),
3. Szkoła Podstawowa nr 5 w Bytowie (liczba uczniów: 659, liczba nauczycieli: 63),
4. Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Pomysku Wielkim (liczba uczniów: 139, liczba nauczycieli: 25),
5. Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Wybickiego w Gostkowie (liczba uczniów: 103, liczba nauczycieli: 21),
6. Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Niezabyszewie z filią w Rekowie (liczba uczniów: 125, liczba nauczycieli: 26).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga i logopedę, pięć placówek zatrudnia doradcę zawodowego, a trzy szkoły zatrudniają psychologa oraz zapewniają opiekę pielęgniarską. Uczniowie wszystkich placówek mają dostęp do sali gimnastycznej, pięciu szkół do boiska sportowego, a czterech szkół dostęp do Internetu. Placówki z terenu gminy prowadzą dożywianie uczniów, w pięciu szkołach utworzono klasy integracyjne. Cztery placówki organizują nauczanie indywidualne, a wszystkie zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Szkoły oferują zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, rewalidacyjne oraz psychoterapeutyczne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Placówki oświatowe z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich: rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów; koła przedmiotowe, lingwistyczne, informatyczne, sportowe (SKS), artystyczne (muzyczne, teatralne, taneczne), a także szachowe i ekologiczne.

Przedstawiciele szkół zapytano o patologiczne zjawiska i negatywne zachowania obserwowane w społeczności uczniowskiej i otoczeniu szkoły. Uczestnicy badania stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje w tej kwestii zawiera poniższa tabela.

Tabela 49. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	4	37	2
sięganie po alkohol	1	1	5
sięganie po narkotyki	–	–	–
niszczenie mienia szkolnego	5	15	1
kradzieże na terenie szkoły	2	6	4
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	3	10	3
udział w grupach negatywnych	1	2	5
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	5	47	1
autoagresja	3	17	3
ucieczki z domu	1	1	5
przestępczość ujawniona	–	–	–
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	3	6	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Przedstawiciel jednej z badanych placówek zauważył wzrost uzależnień behawioralnych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, czterech ankietowanych było przeciwnego zdania, a przedstawiciel jednej placówki nie był w stanie stwierdzić, czy w analizowanym okresie taki wzrost nastąpił.

Przedstawiciele szkół zapytano również o stwierdzone dysfunkcje i patologie w otoczeniu domowym uczniów. Szczegółowe informacje w tej kwestii zawiera poniższa tabela.

Tabela 50. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2018/2019

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	24
zaniedbanie	8
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	12
przemoc w rodzinie	12
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przemocy w rodzinie i uzależnień oraz zaniedbań.

Przedstawiciele czterech badanych placówek nie zauważyli wzrostu w ciągu ostatnich trzech lat zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji w rodzinach uczniów, natomiast dwóch respondentów miało trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez obu uczestników badania.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli obu szkół zadowolająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, GKRPA, Straż Pożarną oraz Dom dla Dzieci w Gostkowie (Fundacja Rademenes)

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na objęcie pomocą w nauczaniu oraz zajęcia w świetlicach. Placówki organizują także wsparcie w postaci bezpłatnych podręczników szkolnych, a także zasiłek szkolny oraz zwolnienie z niektórych opłat, np. na ubezpieczenie.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie,

przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, w placówkach organizowane są zajęcia indywidualne z uczniem oraz spotkania i rozmowy z rodzicami. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów szkolnych, uczestniczą też w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, prowadzenia dodatkowych szkoleń dla kadry nauczycielskiej z zakresu efektywności procesów edukacyjno-wychowawczych w rodzinach dotkniętych dysfunkcją, jak również organizowania warsztatów dla uczniów i rodziców, a w szczególności warsztatów z psychologiem. Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga także zwiększenia budżetu przeznaczanego na profilaktykę.

20. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Bytów wynika, że w latach 2017-2019 liczba osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat oraz mężczyźni – 65 lat) stale rosła, systematycznie zwiększał się także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 51. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkańców gminy ogółem	24 534	24 540	24 455
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	4 283	4 424	4 566
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	17,4%	18,0%	18,7%

Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje starzenia się społeczeństwa. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług

do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie w 2019 r. udzielił pomocy 121 osobom w wieku powyżej 61 lat, co przełożyło się na 8,5% ogółu odbiorców pomocy społecznej w gminie.

W ramach swojej działalności MOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 52. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	30	34	30
liczba osób łącznie w rodzinach	41	52	33

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

W analizowanym okresie specjalistyczne usługi opiekuńcze nie były świadczone przez Ośrodek.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i całodobowej opieki medycznej, niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, brak atrakcyjnej oferty dla osób starszych, problemy komunikacyjne oraz niedostosowanie infrastruktury i obiektów użyteczności publicznej do potrzeb seniorów. Zwrócono także uwagę na brak zainteresowania i opieki ze strony rodziny oraz sąsiadów, marginalizację i wykluczenie społeczne, a także bezradność.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55 rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65

lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez 8,5% badanych.

Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinii, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Bytów, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie wynika, że w latach 2017-2019 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez MOPS w latach 2017-2019.

Tabela 53. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017 -2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	317	299	290
liczba osób łącznie w rodzinach	729	662	611

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie.

Należy dodać, że w 2019 r. MOPS przyznał 1 373 świadczenia w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie dotyczące orzeczeń

o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy Bytów.

Tabela 54. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	87	115	111
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	699	763	745
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	230	231	268
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	406	487	431
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	63	45	46

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Bytów mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 55. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy Bytów w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	10	10	9
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	338	260	177
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	26	15	15

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie.

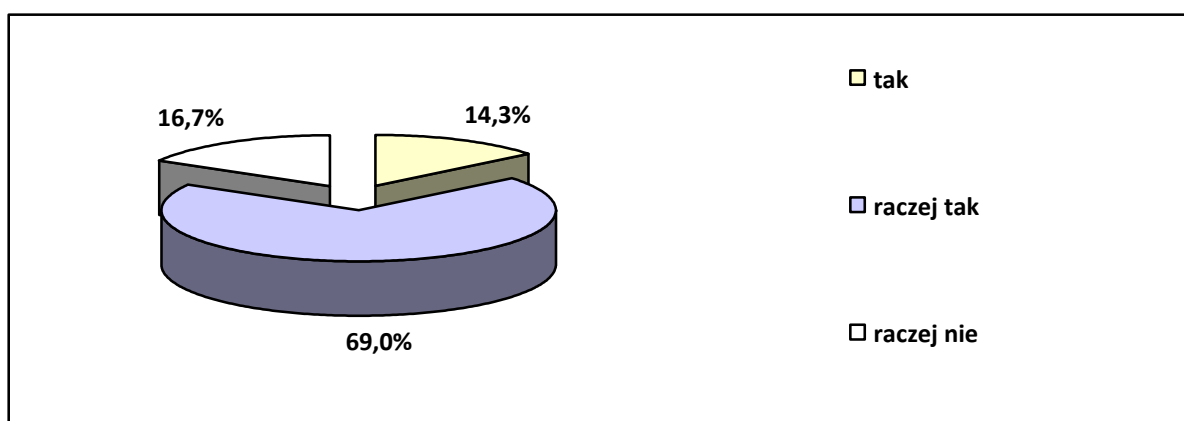
Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne w gminie. W odpowiedzi wymieniano najczęściej bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, brak ofert pracy, trudny dostęp do specjalistycznej opieki medycznej i rehabilitacji oraz odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób

niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, brak oferty dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz niskie dochody.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki systemu ochrony zdrowia oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość (83,3%) mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych, ale jednocześnie 16,7% badanych nie podziela tego zdania.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary problemowe: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, sytuacja dzieci i młodzieży, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki. Wzięto także pod uwagę kwestie spoza wymienionych obszarów.

OBSZAR PROBLEMOWY: BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - spadek liczby osób bezrobotnych na terenie gminy - sprawny system wsparcia dla osób potrzebujących pomocy: działalność UM, MOPS, CIS, PUP, KPP, PPP, PCPR, SR ZKSS, organizacji pozarządowych - szeroko rozwinięta współpraca Gminy z organizacjami pozarządowym: partnerstwo, zlecenie, powierzanie zadań, - spójna działalność wielu instytucji przeciwdziałających bezrobociu: kontrakty socjalne, prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne i roboty publiczne, indywidualny program zatrudnienia socjalnego, staże, projekty aktywizacyjne (środki własne, pozabudżetowe, w tym z UE) - funkcjonowanie ogrzewalni dla bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie bezrobocia, pomimo wielu działań aktywizujących osoby bezrobotne - występowanie ubóstwa, pomimo wielu rządowych programów socjalnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - stałe zainteresowanie środkami na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymujące się bezrobocie - niewystarczające zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych - bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną - uzależnienie od pomocy społecznej, zjawisko „dziedziczenia biedy”

Analiza uwarunkowań dla obszaru *bezrobocie, ubóstwo, bezdomność* wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: spadek liczby osób bezrobotnych na terenie gminy, spójna działalność wielu instytucji przeciwdziałających bezrobociu: kontrakty socjalne, prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne i roboty publiczne, indywidualny program zatrudnienia

socjalnego, staże, projekty aktywizacyjne (środki własne, pozabudżetowe, w tym z UE), a także funkcjonowanie ogrzewalni dla bezdomnych.

Szczegółnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają jednak liczne słabe strony i zagrożenia, do których należy zaliczyć: występowanie ubóstwa, pomimo wielu rządowych programów socjalnych, występowanie bezrobocia, pomimo wielu działań aktywizujących osoby bezrobotne, a także bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, uzależnienie od pomocy społecznej, zjawisko „dziedziczenia biedy”.

OBSZAR PROBLEMOWY: RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • szeroko rozwinięta oferta kulturalna (w tym działalność Bytowskiego Centrum Kultury, Biblioteki Miejskiej, Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej, Muzeum Zachodnio – Kaszubskiego, Muzeum Szkoły Polskiej w Płotowie i organizacji pozarządowych) • system wsparcia finansowego dla uczniów, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (m.in. stypendium i zasiłek szkolny) • szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych, sportowych i związanych z wypoczynkiem dzieci i młodzieży • wystarczająca liczba i dobra jakość funkcjonowania placówek opiekuńczych, wychowawczych i oświatowych na terenie gminy (żłobki, przedszkola publiczne i niepubliczne, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, Filia Państwowej Szkoły Muzycznej, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Ochotniczy Hufiec Pracy) • rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa (kompleks MOSiR, Kompleks Basenowo-Rekreacyjny „NIMFA”, boiska „ORLIK 2012”, zielone siłownie, skytepark, place zabaw, ścieżki pieszo-rowerowe) • sprawny system wsparcia dla osób potrzebujących pomocy - działalność UM, MOPS, CIS, PUP, KPP, PPP, PCPR, SR ZKSS, organizacji pozarządowych • funkcjonowanie na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak Poradni Rodzinnej

Placówki Wsparcia Dziennego oraz świetlic opiekuńczo-specjalistycznych <ul style="list-style-type: none"> dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholodzy, terapeuci, prawnicy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna) 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> tworzenie infrastruktury rozwijającej umiejętności i zainteresowania dzieci, młodzieży i dorosłych zainteresowanie kształtowaniem umiejętności i rozwój zainteresowań dzieci, młodzieży i dorosłych propagowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> rozpad związków (przemoc, separacje, rozwody, migracja zarobkowa) samotne rodzicielstwo

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wystarczająca liczba i dobra jakość funkcjonowania placówek opiekuńczych, wychowawczych i oświatowych na terenie gminy (żłobki, przedszkola publiczne i niepubliczne, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, Filia Państwowej Szkoły Muzycznej, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Ochotniczy Hufiec Pracy, system wsparcia finansowego dla uczniów, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (m.in. stypendium i zasiłek szkolny), wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, funkcjonowanie na terenie gminy Placówki Wsparcia Dziennego oraz świetlic opiekuńczo-specjalistycznych.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza rozpad związków (przemoc, separacje, rozwody, migracja zarobkowa), samotne rodzicielstwo oraz brak Poradni Rodzinnej – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR PROBLEMOWY: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> wzrastająca świadomość mieszkańców w zakresie zdrowego trybu życia i profilaktyki zdrowotnej zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej dostęp do leczenia szpitalnego na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> bardzo słaby dostęp do zakontraktowanych usług stomatologicznych ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych w zakresie ochrony zdrowia, usług rehabilitacyjnych wzrost liczby osób dotkniętych problemem uzależnień

<ul style="list-style-type: none"> • realizowane programy społeczne, m.in. Gminny Program Wspierania Rodziny, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie, Gminny Program osłony „Pomoc gminy Bytów w zakresie dożywiania” • rozwinięta oferta pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych • efektywne działania funkcjonującego w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego, działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • dostęp do powiatowych programów profilaktyki zdrowotnej • funkcjonowanie Akademii Świadomego Macierzyństwa (Szkoły Rodzenia, poradnictwa laktacyjnego) oraz Poradnie „K” • współdziałanie Gminy z Powiatem Bytowskim w zakresie realizacji Powiatowego Programu Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka Ludzkiego (HPV) • realizacja programów z zakresu profilaktyki uzależnień • realizacja programów z zakresu profilaktyki zdrowotnej w szkołach i przedszkolach • działania mające na celu podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzmocnienie i profilaktyka zdrowia psychicznego wśród dzieci, młodzieży i dorosłych • działania chroniące dzieci i młodzież przed uzależnieniami 	<ul style="list-style-type: none"> • pojawianie się nowych zagrożeń związanych z uzależnieniami • nasilanie się zjawiska przemocy

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, dostęp do leczenia szpitalnego na terenie gminy, wzrastająca świadomość mieszkańców w zakresie zdrowego trybu życia i profilaktyki zdrowotnej oraz rozwinięta oferta pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych

Mimo znaczącej przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane zagrożenia (pojawianie się nowych zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz nasilenie się zjawiska przemocy) mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

OBSZAR PROBLEMOWY: STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • systemowe i spójne działania na rzecz osób starszych (usługi opiekuńcze, powstanie Dziennego Domu „Senior+”, Uniwersytet III Wieku, działalność instytucji samorządowych oraz organizacji pozarządowych, Bytowska Rada Seniorów, gminne programy: „Pudełko życia w gminie Bytów”, „Teleopieka”, Zespół Specjalistyczny ds. pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym w MOPS) • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • odpowiednia kadra pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • funkcjonowanie na terenie gminy koła emerytów i rencistów, MOSIR- basen NIMFA oraz KGW z ofertą dla seniorów: wyjazdy, wycieczki, spotkania okolicznościowe, MOPS – spotkania wigilijne, w ramach projektów unijnych w latach 2017-2018 wyjazdy, wycieczki, spotkania edukacyjne • zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej (realizowany projekt dot. rozwoju aktywności technologiczno-informacyjnej pn. „Akademia Senioralna - AS kompetencji cyfrowych”) 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska osamotnienia wśród osób starszych • niski poziom aktywności i integracji osób starszych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość tworzenia wielu miejsc integracji i aktywizacji osób starych 	<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • wycofywanie się budżetu państwa z programów pomocowych skierowanych do rodzin, osób starszych, osób niepełnosprawnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru *starość* uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, odpowiednia kadra pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad seniorami, zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej oraz funkcjonowanie na terenie gminy dwóch kół emerytów i rencistów, KGW z ofertą dla seniorów. Uwagę zwracają jednak zagrożenia: stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców oraz wycofywanie się budżetu państwa z programów pomocowych skierowanych do rodzin, osób starszych, osób niepełnosprawnych. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

OBSZAR PROBLEMOWY: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • systemowe i spójne działania na rzecz osób niepełnosprawnych (usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, działalność Środowiskowego Domu Samopomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci ze spektrum autyzmu, Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, Zespół Specjalistyczny ds. pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym w MOPS, Ośrodek Rehabilitacji Psychoruchowej dla dzieci, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, gminne programy: „Pudełko życia w gminie Bytów”, „Teleopieka”), Bytowska Rada Seniorów • informowanie przedsiębiorców o możliwościach refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • upowszechnianie przez różne instytucje (PUP, MOPS, CIS, UM) informacji o ofertach pracy dla osób niepełnosprawnych • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym (podjazdy do instytucji, dzwonki przywołujące pracownika) 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług • brak wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego • brak miejsc opieki wytchnieniowej oraz wyręczającej nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu • brak mieszkań chronionych i wspomaganych

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> możliwość tworzenia wielu miejsc integracji i aktywizacji osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych brak zainteresowania zatrudnianiem osób niepełnosprawnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru niepełnosprawność uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie przedsiębiorców o możliwościach refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym (podjazdy do instytucji, dzwonki przywołujące pracownika, a także upowszechnianie przez różne instytucje (PUP, MOPS, CIS, UM) informacji o ofertach pracy dla osób niepełnosprawnych. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: wzrost liczby osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych, brak wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług, brak zainteresowania zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, a także brak miejsc opieki wytchnieniowej lub wyręczającej nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz mieszkań chronionych i wspomaganych. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

OBSZAR PROBLEMOWY: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> szeroko rozwinięta współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi: partnerstwo, zlecenie, powierzanie zadań, w tym z zakresu pomocy społecznej aktywna i zróżnicowana działalność organizacji pozarządowych wysoko wykwalifikowana kadra specjalistów działająca w obszarze wsparcia społecznego profesjonalizacja pracy socjalnej w MOPS: zespoły specjalistyczne ds.: pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, bezdomności, pierwszego kontaktu i świadczeń, wsparcia rodziny i przeciwdziałania 	<ul style="list-style-type: none"> brak podmiotu organizującego i koordynującego wolontariat niski poziom partycypacji społecznej, mało lokalnych przedsięwzięć angażujących społeczeństwo wykluczenie komunikacyjne gminy brak publicznego transportu miejskiego

<p>przemocy w rodzinie, asysty rodzinnej oraz realizacji świadczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania na rzecz integracji imigrantów • Bytów siedzibą: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwa Powiatowego, Powiatowego Urzędu Pracy, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Komendy Powiatowej Policji w Bytowie, Sądu Rejonowego, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Powiatowej Straży Pożarnej, Urzędu Skarbowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Szpitala Powiatu Bytowskiego • skuteczne zabieganie przez gminę Bytów, w tym jednostki budżetowe gminy oraz organizacje pozarządowe o środki pozabudżetowe (w tym z UE) na działania związane ze zmniejszaniem bezrobocia, przeciwdziałaniem przemocy, wsparcia: rodziny, osób starszych, osób niepełnosprawnych • działania związane z rewitalizacją obszaru „Miła” • wzrastająca świadomość społeczności lokalnej na temat problemów i zagrożeń • rozwój przedsiębiorczości: jednoosobowych firm, małych i dużych przedsiębiorstw • działalność Centrum Integracji Społecznej • realizacja Budżetu Obywatelskiego • realizacja przedsięwzięć przeciwdziałających wykluczeniu cyfrowemu 	
<p>szanse</p>	<p>zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców gminy • adekwatność wykształcenia lub szkoleń do potrzeb lokalnego rynku pracy • edukacja i uświadamianie społeczeństwa nt. problemów społecznych, odpowiedzialności za jakość własnego życia • doskonalenie i profesjonalizacja kadr instytucji samorządowych • wzrost aktywności społecznej skierowanej na pomoc innym • realizowanie w skali krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej programów w zakresie polityki społecznej, koordynacja tych działań • środki pozabudżetowe, w tym z UE, na m.in.: przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, rozwój 	<ul style="list-style-type: none"> • starzenie się społeczeństwa • zubożenie społeczeństwa na problemy społeczne • nasilanie się postaw roszczeniowych • konkurencja pomiędzy gminami w zabieganiu o środki pomocowe oraz lokalizacje inwestycji • ograniczone środki finansowe z budżetu państwa na zadania zlecone • brak kadry świadczącej usługi społeczne, w szczególności pracę socjalną, asystenturę rodzin, asystenturę osób niepełnosprawnych, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi

<p>infrastruktury i oferty placówek opiekuńczych, wychowawczych, edukacyjnych, związanych z kulturą, ochronę zasobów środowiska naturalnego, rozwój sieci wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych, budownictwo socjalne i komunalne, wzrost poczucia bezpieczeństwa wspólnoty samorządowej, likwidację barier architektonicznych, rozwój i propagowanie sportu, aktywnego spędzania czasu, zrównoważony rozwój</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodatni przyrost naturalny 	
---	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* pokazała zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: aktywna i zróżnicowana działalność organizacji pozarządowych, szeroko rozwinięta współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi: partnerstwo, zlecenie, powierzanie zadań, w tym z zakresu pomocy społecznej. Należy także podkreślić funkcjonowanie wysoko wykwalifikowanej kadry specjalistów działającej w obszarze wsparcia społecznego oraz wzrastającą świadomość społeczności lokalnej na temat problemów i zagrożeń.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi słabych stron oraz dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Starzenie się społeczeństwa, zubożenie społeczeństwa na problemy społeczne oraz niski poziom partycypacji społecznej, mało lokalnych przedsięwzięć angażujących społeczeństwo to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

Dokonując analizy, zwrócono również uwagę na takie **mocne strony** gminy, jak: bogactwo przyrodnicze: lasy, jeziora, malowniczy krajobraz, a także działania na rzecz ochrony środowiska m.in.: wymiana pieców węglowych, montaż przydomowych oczyszczalni ścieków, usuwanie azbestu, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, fotowoltaika, panele solarne oraz **słabe**, jak: wykluczenie komunikacyjne gminy i brak publicznego transportu miejskiego.

III. PROGRAMOWANIE

Ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii, wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, na którą złożyła się analiza danych z tzw. źródeł zastanych, analiza wyników badań ankietowych oraz analiza SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Bytów na lata 2021-2025. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań.

1. MISJA

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów na lata 2021-2025, jest następująca:

**Gmina Bytów realizuje idee społeczeństwa obywatelskiego,
przeciwdziała wykluczeniu społecznemu,
promuje aktywizację społeczną.**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom wymagającym wsparcia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji materialnej. 2. Wspieranie osób i rodzin pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych i projektów socjalnych. 3. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem i związkami wyznaniowymi. 4. Organizowanie zbiorów odzieży, mebli i artykułów gospodarstwa domowego na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i ubogich, przekazywanie środków czystości, artykułów szkolnych. 5. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. 	<p>działania ciągłe</p>

<p>2. Aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Zapewnienie możliwości osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia korzystania z poradnictwa specjalistycznego. 5. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami. 6. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców. 7. Wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 8. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych. 9. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci. 	<p>działania ciągłe</p>
<p>3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska bezdomności na terenie gminy. 2. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 3. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia w 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>załatwianiu spraw urzędowych osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.</p> <p>4. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.</p>	
--	--	--

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

Lp.	miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2025 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
1	wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	45 819 837,00	47 922 396,41	UM MOPS	raz w roku
2	zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	%	1,19	4,38	UM MOPS	raz w roku
3	liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej	osoba	1426	1426	MOPS	raz w roku

4	liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
a	ubóstwa	osoba	738	638	MOPS	raz w roku
b	bezrobocia	osoba	553	550	MOPS	raz w roku
c	bezdomności	osoba	30	30	MOPS	raz w roku
5	udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	5,83	5,83	MOPS	raz w roku
6	liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	1142	1140	MOPS	raz w roku
7	liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	49	60	MOPS	raz w roku
8	liczba osób bezrobotnych	osoba	640	640	PUP	raz w roku
9	liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	451	451	PUP	raz w roku
10	udział ogólnej liczby osób	%	4,36	4,36	PUP	raz w roku

bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym					
---	--	--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, placówki oświatowe, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia 	działania ciągłe

	<p>i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych.</p> <p>3. Zabezpieczanie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p> <p>4. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.</p> <p>5. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>6. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych.</p> <p>7. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego dla rodzin naturalnych oraz zastępczych.</p> <p>8. Zwiększenie dostępności i jakości usług opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych skierowanych do dzieci do lat trzech i w wieku przedszkolnym</p> <p>9. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych oraz kościołami i związkami wyznaniowymi.</p> <p>10. Promowanie prawidłowego modelu rodziny.</p>	
	<p>1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu</p>	

<p>2. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży</p>	<p>kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Doskonalenie kadr oświatowych poprzez zapewnienie nauczycielom możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, m. in. psychiatra dziecięcy, psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 6. Rozszerzanie w miarę potrzeb i posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 7. Wzmocnienie funkcji integracyjnych i społecznych szkół funkcjonujących na terenie gminy. 8. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 	<p>działania ciągłe</p>
<p>3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do m. in. pomocy psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej, prawnej oraz socjalnej. 3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby – zapewnienie schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy.</p> <p>4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.</p> <p>5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.</p> <p>6. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.</p> <p>7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.</p>	
--	--	--

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

Lp.	miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2025 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
1.	liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	585	585	MOPS	raz w roku

2	liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	123	120	MOPS	
3	liczba rodzin objętych pracą socjalną,	rodzina	477	470	MOPS	raz w roku
4	liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	26	15	MOPS	raz w roku
5	liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
a	alkoholizmu,	rodzina	113	113	MOPS	raz w roku
b	narkomanii	rodzina	2	2	MOPS	raz w roku
c	przemocy w rodzinie	rodzina	11	11	MOPS	raz w roku
6	liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	50	50	ZI	raz w roku
7	liczba osób	osoba	1 166	1170	MOPS	raz w roku

	korzystających ze świadczeń rodzinnych					
8	liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	154	154	MOPS	raz w roku
9	liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	779	779	UM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym 3. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 7. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem. 8. Działalność Klubu Seniora. 9. Podejmowanie współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 10. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 11. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych 	<p>działania ciągłe</p>

	i niepełnosprawnych.	
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, informacji o organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 5. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 6. Organizacja grup wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych. 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne. 	działania ciągłe

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

Lp.	miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2025 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
1	liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	4 566	4630	UM	raz w roku
2	udział osób w wieku poprodukcyjnym	%	18,6	18,93	UM	raz w roku

	w ogóle mieszkańców gminy					
3	liczba osób w wieku powyżej 60 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	180	200	MOPS	raz w roku
4	liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	290	310	MOPS	raz w roku
5	liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,	osoba	30	36	MOPS	raz w roku
6	Dzienny Dom „Senior+”	osoba	15	15	MOPS	raz w roku
7	liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	12	15	MOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 3. Dbalność o profilaktykę prozdrowotną w przedszkolach i szkołach na terenie gminy. 4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych 	działania ciągłe

	<p>świadczonych na terenie gminy.</p> <p>5. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy.</p> <p>6. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców.</p>	
<p>2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.</p>	<p>1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.</p> <p>2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością.</p> <p>3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze.</p> <p>4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu.</p>	<p>działania ciągłe</p>
<p>3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.</p>	<p>1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.</p> <p>2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.</p> <p>3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym.</p> <p>4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków.</p> <p>5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji</p>	<p>działania ciągłe</p>

	uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.	
--	---	--

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

Lp.	miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2025 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
1	przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej i aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	przedsięwzięcie	57	60 w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UM NGO placówki oświatowe placówki ochrony zdrowia	raz w roku
2	Działania w zakresie polityki zdrowotnej	program	2	2 w zależności od możliwości poszczególnych	UM NGO placówki oświatowe placówki ochrony	raz w roku

				organizatorów	zdrowia	
3	przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie gminy, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo/wykroczenie	660	660	Policja	raz w roku
4	liczba realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach	Program	31	31	placówki oświatowe PPP GKRPA	raz w roku
5	Liczba osób objętych programem profilaktyczno – edukacyjnym w szkołach	osoba	2434	2434	Placówki oświatowe PPP GKRPA	raz w roku
6	liczba i wartość zrealizowanych	inwestycja/zł	22 /	22 /	UM	raz w roku

inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze		4 885 323,62	4885 323,62		
--	--	--------------	-------------	--	--

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna, organizacje pozarządowe.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i podnoszenie jakości i efektywności	<ol style="list-style-type: none"> Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną 	działania ciągłe

<p>świadczonych usług.</p>	<p>obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej.</p> <p>3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego.</p> <p>4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej.</p> <p>5. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin.</p> <p>6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy, organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi.</p>	
<p>2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.</p>	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy.</p> <p>2. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.</p> <p>3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>4. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>5. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	<p>działania ciągłe</p>

MIERNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

Lp.	miernik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2025 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
1	liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	62	65	MOPS	raz w roku
2	liczba organizacji pozarządowych w gminie, ogółem	organizacja	94	95	UM NGO, MOPS	raz w roku
3	liczba organizacji funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	15	16	UM NGO	raz w roku
4	liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	4	5	UM MOPS ZI GKRPA NGO	raz w roku
5	liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	25	25	UM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna, NGO.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

Zmianą społeczną, jak definiuje to Piotr Sztompka, autor licznych opracowań z zakresu socjologii, skupiający swoje zainteresowania naukowe wokół zagadnień zmian społecznych oraz koncepcji systemu społecznego, jest „(...) różnica między stanem systemu społecznego (grupy, organizacji) w jednym momencie czasu i stanem tego samego systemu w innym momencie czasu”.¹

cel strategiczny	prognoza zmian
<p>CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej

¹ Piotr Sztompka, Stawanie się społeczeństwa: pomiędzy strukturą a zmianą, (w:) Joanna Kurczewska (red.), Zmiana społeczna. Teoria i doświadczenia polskie, Warszawa 1999, IFiS PAN, ss. 41-42.

<p>CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
<p>CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych

	<p>w życiu społecznym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
<p>CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
<p>CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - zwiększenie liczby inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów na lata 2021-2025 z dużym prawdopodobieństwem będą kształtować się na poziomie wysokości budżetu MOPS-u, który w roku 2020 kształtował się na poziomie 49.199.849,42 zł. Każdego roku kwota ta może wzrastać o około 10%. Są to oczywiście założenia wynikające z wielu czynników, sytuacji przewidzianych i trudnych do przewidzenia. Wpływ na ramy finansowe strategii mogą mieć też ewentualne nowe programy rządowe, których wprowadzenie wiązać się będzie ze zwiększeniem budżetu Gminy i MOPS.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów na lata 2021-2025 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Burmistrzowi i Radzie Miejskiej, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi po dwóch latach wdrażania założeń strategii i zostanie przygotowana w formie raportu monitoringowego.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe mierniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów na lata 2021-2025 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Bytów;

4. Program współpracy Gminy Bytów z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego;

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji z terenu gminy.

Projekt: „Program reintegracji społeczno-zawodowej”

Wnioskodawca projektu: Centrum Integracji Społecznej w Bytowie,
ul. Miła 26, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Reintegracja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od alkoholu, w tym o charakterze samopomocowym, mająca na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu oraz społecznej zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Miejsce realizacji projektu:

Gmina Bytów.

Beneficjenci projektu:

Osoby lub rodziny uzależnione od alkoholu.

Partnerzy:

Gmina Bytów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie, Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie.

Czas realizacji projektu:

2020 - 2025

Projekt: „Czas na zmiany - reintegracja społeczno-zawodowa.”

Wnioskodawca projektu: Centrum Integracji Społecznej w Bytowie,
ul. Miła 26, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Zwiększenie zatrudnienia osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Miejsce realizacji projektu:

Gmina Bytów.

Beneficjenci projektu:

Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Partnerzy:

Gmina Bytów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie, Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2022.

Projekt: „Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.”

Wnioskodawca projektu: Centrum Integracji Społecznej w Bytowie,
ul. Miła 26, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Świadczenie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania podopiecznego.

Miejsce realizacji projektu:

Gmina Bytów.

Beneficjenci projektu:

Osoby starsze, niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi.

Partnerzy:

Wojewoda Pomorski, Gmina Bytów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 - 2025.

Projekt: „Uniwersytet Trzeciego Wieku działający przy Bibliotece Miejskiej w Bytowie”

Wnioskodawca projektu:

Biblioteka Miejska w Bytowie, ul. Zamkowa 2, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Bibliotece Miejskiej w Bytowie ma na celu realizację i rozwój otwartych form kształcenia i rozwoju intelektualnego osób dorosłych, niebędących studentami, a w szczególności emerytów i rencistów pragnących nadal pogłębiać swoją wiedzę i zainteresowania w formie zajęć zbliżonych do działania uczelni wyższych.

Miejsce realizacji projektu:

Biblioteka Miejska - Pracownia Orange w Bytowie.

Beneficjenci projektu:

Osoby zamieszkujące Gminę Bytów, bez względu na płeć i wykształcenie, które w chwili zgłoszenia ukończyły 50 lat, są na emeryturze lub rencie.

Partnerzy:

Zajęcia odbywają się w ramach Projektu „Wiedzieć, Umieć, Chcieć”. Projektu realizowanego przez Akademię Pomorską w Słupsku w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa: III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki, Działanie: 3.1. Kompetencje w szkolnictwie wyższym. Celem Projektu jest podniesienie kompetencji osób w wieku 50+, słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Słupsku, Ustce, Bytowie i Człuchowie.

Czas realizacji projektu:

Rok 2021.

Projekt: „Gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii”

Wnioskodawca projektu: Burmistrz Bytowa.

Cel główny projektu:

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii.

Miejsce realizacji projektu:

Gmina Bytów.

Beneficjenci projektu:

Mieszkańcy Gminy Bytów.

Partnerzy:

Organizacje pozarządowe, Centrum Integracji Społecznej w Bytowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie, Komenda Powiatowa Policji w Bytowie, Zespół Interdyscyplinarny Gminy Bytów, placówki oświatowe, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Bytowie, Sąd Rejonowy w Bytowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytowie, Grupy AA, Al-Anon, DDA.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

Projekt: „Nowatorskie wyroby tytoniowe - problem społeczny XXI wieku.”

Wnioskodawca projektu:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytowie,
ul. Gen. Władysława Sikorskiego 27 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Poszerzenie wiedzy wśród uczniów oraz nauczycieli na temat negatywnych skutków palenia nowatorskich wyrobów tytoniowych (E-papierosy, IQOSy itp.), promowanie zasad zdrowego stylu życia bez nałogów, kształtowanie wśród młodzieży postaw i zachowań prozdrowotnych.

Miejsce realizacji projektu:

Szkoły podstawowe (klasy VI - VIII) oraz szkoły ponadpodstawowe.

Beneficjenci projektu:

Uczniowie klas VI - VIII szkół podstawowych, uczniowie szkół średnich oraz nauczyciele.

Partnerzy:

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Słupsku Filia nr 1 w Bytowie.

Czas realizacji projektu:

Rok 2021.

Projekt: „Utworzenie i prowadzenie Dziennego Domu „Senior+”.

Wnioskodawca projektu:

Gmina Bytów, ul. I-go Maja 15, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych i medycznych oraz różnorodnych form spędzania czasu wolnego dla osób starszych.

Miejsce realizacji projektu:

Dzienny Dom „Senior +” w Bytowie.

Beneficjenci projektu: 15 seniorów, nieaktywnych zawodowo, w wieku 60 lat i więcej, spełniających kryteria ustalone w stosownych przepisach prawnych, członkowie rodzin osób starszych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, społeczność lokalna, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Partnerzy:

Właściwe Wydziały Urzędu Miejskiego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacja pozarządowa wyłoniona w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021-2025.

Projekt: „SenioRITA - Rehabilitacja, Integracja, Teleopieka i Asystentura dla seniorów, niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz ich opiekunów w powiecie bytowskim.”

Wnioskodawca projektu:

Gmina Bytów, ul. I-go Maja 15, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności skierowanych do osób o różnym stopniu niesamodzielności, w tym do seniorów, osób z niepełnosprawnościami i z chorobami przewlekłymi i ich opiekunów.

Miejsce realizacji projektu:

Gmina Bytów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 8 punktów świadczenia usług społecznych; Gmina Borzytuchom, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 1 punkt świadczenia usług społecznych; Gmina Kołczygłowy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 4 punkty świadczenia usług społecznych; Gmina Lipnica, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 1 punkt świadczenia usług społecznych; Gmina Miastko, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 4 punkty świadczenia usług społecznych; Gmina Parchowo, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 1 punkt świadczenia usług społecznych; Gmina Studzienice, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 1 punkt świadczenia usług społecznych; Gmina Trzebielino, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 3 punkty świadczenia usług społecznych; Gmina Tuchomie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 2 punkty świadczenia usług społecznych; Powiat Bytowski, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego.

Beneficjenci projektu:

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny, w tym seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi, opiekunowie osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, członkowie rodzin osób starszych, Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Bytowskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Szpital Powiatu Bytowskiego, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, organizacje pozarządowe zajmujące się profilaktyką zdrowotną, rehabilitacją, społeczność lokalna.

Partnerzy: Gmina Borzytuchom, Gmina Kołczygłowy, Gmina Lipnica, Gmina Miastko, Gmina Parchowo, Gmina Studzienice, Gmina Trzebielino, Gmina Tuchomie, Powiat Bytowski, Fundacja Szpitala Powiatu Bytowskiego „Zdrowie Nasze”, Przedsiębiorstwo Społeczne Altra Consulting z Gdańska.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2023.

Projekt: „Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynikającymi ze szczególnego rodzaju schorzenia ze spektrum autyzmu.”

Wnioskodawca projektu:

Gmina Bytów, ul. I-go Maja 15, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi ze spektrum autyzmu.

Miejsce realizacji projektu:

Gmina Bytów.

Beneficjenci projektu:

Ok. 15 dzieci z zaburzeniami psychicznymi ze spektrum autyzmu, członkowie rodzin, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, społeczność lokalna, organizacje pozarządowe działające na rzecz dzieci, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Partnerzy:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacja pozarządowa wyłoniona w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

Projekt: „Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Bytowie dla osób z zaburzeniami psychicznymi w okresie 01.01.2020 - 31.12.2024.”

Wnioskodawca projektu:

Gmina Bytów, ul. I-go Maja 15, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Miejsce realizacji projektu:

Środowiskowy Dom Samopomocy w Bytowie.

Beneficjenci projektu:

43 osoby z zaburzeniami psychicznymi, w tym: 41 osób z gminy Bytów, 2 osoby z gminy Lipnica, członkowie rodzin, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnicy, społeczność lokalna, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Partnerzy:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnicy, organizacja pozarządowa wyłoniona w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Czas realizacji projektu:

Lata 2020 - 2024.

Projekt: „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie bytowskim.”

Wnioskodawca projektu:

Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie, ul. Wojska Polskiego 6, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie bytowskim.

Miejsce realizacji projektu:

Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie, teren powiatu bytowskiego.

Beneficjenci projektu:

Uczestnikami projektu są osoby młode w wieku 18-29 lat bez pracy, w tym osoby z niepełnosprawnościami, z terenu powiatu bytowskiego, zarejestrowane w PUP jako bezrobotne, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET), zgodnie z definicją osoby z kategorii NEET, przyjętą w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Partnerzy:

Pracodawcy ubiegający się o prace interwencyjne, staże, doposażenia stanowiska pracy, wsparcie w ramach pakietu tarczy antykryzysowej COVID-19.

Czas realizacji projektu:

Rok 2021.

Projekt: „Dźwignia do zatrudnienia.”

Wnioskodawca projektu:

Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie, ul. Wojska Polskiego 6, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Podniesienie poziomu zdolności do uzyskania zatrudnienia przez uczestników projektu z terenu powiatu bytowskiego w latach 2019-2020.

Miejsce realizacji projektu:

Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie, teren powiatu bytowskiego.

Beneficjenci projektu:

Osoby bezrobotne z terenu powiatu zarejestrowane w PUP, po 30 roku życia, po 50 roku życia, osoby niepełnosprawne, osoby o niskich kwalifikacjach oraz osoby długotrwale bezrobotne.

Partnerzy:

CIS, Rybacka Lokalna Grupa Działania „Pojezierze Bytowskie”, pracodawcy ubiegający się o prace interwencyjne, staże, doposażenia stanowiska pracy.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 - 2025

Projekty:

1. „Szkoła Promująca Zdrowie”
2. „Unplugged”
3. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”
4. „Cukierki”
5. „Rodzina na TAK”
6. „Jem zdrowo i kolorowo”

7. „Mam kota na punkcie mleka”

8. „Ratujemy i uczymy ratować”

Wnioskodawca projektu:

Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Wybickiego, 77-114 Gostkowo 20.

Cel główny projektu:

Przybliżenie uczniom podstawowych informacji na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych;

Promocja zdrowego stylu życia;

Edukacja rodziców i wspieranie ich w zakresie umiejętności wychowawczych;

Kształtowanie wśród uczniów i ich rodziców umiejętności dostrzegania własnych zalet, mocnych stron, i ograniczeń;

Pogłębianie świadomości na temat zagrożeń wynikających z używania narkotyków, dopalaczy, picia alkoholu i palenia papierosów.

Miejsce realizacji projektu:

Szkoła Podstawowa w Gostkowie.

Beneficjenci projektu:

39 dzieci z dwóch oddziałów przedszkolnych, 103 uczniów z klas I – VIII, rodzice uczniów, rodzeństwo i ich rodziny.

Partnerzy:

Rada Rodziców przy SP Gostkowo, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytowie.

Czas realizacji projektu:

Rok szkolny: 2020/2021, 2021/2022.

Projekt: „Wspieranie rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie. Rozwój kompetencji służb działających w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.”

Wnioskodawca projektu:

Gmina Bytów ul. I-go Maja, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doznających przemocy w rodzinie.

Miejsce realizacji projektu:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie.

Beneficjenci projektu:

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie z terenu gminy Bytów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Grupy Robocze powołane przez ZI, Komenda

Powiatowa Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, pedagodzy i psychologzy szkolni, członkowie rodzin zagrożonych przemocą i rodzin uwikłanych w przemoc, społeczność lokalna, organizacje pozarządowe działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, organizacje pozarządowe działające na rzecz wspierania rodziny.

Partnerzy:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

Projekt: „Prowadzenie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.”

Wnioskodawca projektu:

Gmina Bytów ul. I-go Maja 15, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doznających przemocy w rodzinie.

Miejsce realizacji projektu:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie.

Beneficjenci projektu:

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie z terenu gminy Bytów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Grupy Robocze powołane przez ZI, społeczność lokalna, kuratorzy sądowi.

Partnerzy:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, GKRPA, Komenda Powiatowa Policji, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Stowarzyszenie Kobiet na Rzecz Kobiet i Rodziny.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021-2025

Projekt: „Ogrzewalnia dla osób bezdomnych.”

Wnioskodawca projektu:

Gmina Bytów ul. I-go Maja 15, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Udzielenie schronienia oraz objęcie profesjonalnym wsparciem bezdomnych.

Miejsce realizacji projektu:

Ogrzewalnia, ul. Przemysłowa 38, 77-100 Bytów

Beneficjenci projektu:

Osoby bezdomne z terenu gminy, MOPS, KPP, społeczność lokalna.

Partnerzy:

MOPS, KPP

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 - 2025.

Projekt: „Wakacje z „Nazaretem” – letnia kolonia dla dzieci.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Nazaret” im. św. Filipa Neri w Bytowie,
ul. św. Filipa Neri 1, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Objęcie dzieci z rodzin zagrożonych demoralizacją i uzależnieniami oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wsparciem w postaci wypoczynku letniego.

Miejsce realizacji projektu:

Ośrodek kolonijny.

Beneficjenci projektu:

50 dzieci w wieku 7-12 lat z terenu gminy Bytów z rodzin zagrożonych demoralizacją, uzależnieniami, zdrowiejących rodzin w grupach wsparcia (AA, Al-Anon), dzieci umieszczonych w systemie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni, podmioty systemu pieczy zastępczej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych.

Partnerzy:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Fundacja „Pan Władek” z Gdańska.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

Projekt: „Zdrowienie rodzin alkoholików w grupach samopomocowych – profilaktyka, edukacja, rozwój.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Nazaret” im. św. Filipa Neri w Bytowie,
ul. św. Filipa Neri 1, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Zdrowienie rodzin alkoholików poprzez objęcie ich wsparciem i rozwojem duchowym w postaci uczestnictwa w trzeźwościowych spotkaniach, rekolekcjach, dniach skupienia itp. formach edukacji, samodoskonalenia się.

Miejsce realizacji projektu:

Ośrodek Apostolstwa Trzeźwości w Zakroczymiu, woj. mazowieckie,
Dom Misyjny w Swarzewie, woj. pomorskie,
Sanktuarium Matki Bożej Gietrzwałdzkiej w Gietrzwałdzie, woj. warmińsko-mazurskie,
Sanktuarium Matki Boskiej Częstochowskiej na Jasnej Górze, woj. śląskie.

Beneficjenci projektu:

Osoby uzależnione, osoby współuzależnione, dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowych, osoby uznające się za DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików) i DDD, członkowie rodzin, społeczeństwo, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych.

Partnerzy:

Grupy samopomocowe z terenu gminy Bytów: Al-Anon Nadzieja, AA Jutrzenka, AA Wiosna Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2015

Projekt: „Prowadzenie dystrybucji żywności i działań o charakterze włączenia społecznego.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Nazaret” im. św. Filipa Neri w Bytowie,
ul. św. Filipa Neri 1, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Udzielanie bezpłatnej pomocy żywnościowej mieszkańcom gminy Bytów.

Miejsce realizacji projektu:

Obiekt magazynowy wraz z wydzieloną chłodnią usytuowany przy ul. Milej 26 w Bytowie (miejsce magazynowania, sortowania i dystrybucji żywności),

Pokój psychologa w MOPS w Bytowie (miejsce prowadzenia działań włączenia społecznego - poradnictwo/konsultacje psychologiczne),

Sala szkoleniowa w MOPS (miejsce prowadzenia działań włączenia społecznego - warsztaty edukacyjne),

Ogrzewalnia w Bytowie (miejsce prowadzenia działań włączenia społecznego - działania wobec osób bezdomnych).

Beneficjenci projektu:

Osoby z terenu gminy Bytów spełniający kryteria kwalifikowalności do otrzymania pomocy żywnościowej, zakwalifikowani przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, społeczność lokalna.

Partnerzy:

Stowarzyszenie Chojnicki Bank Żywności w Chojnicach, inne Banki Żywności lub podmioty zaangażowane w programy związane z pozyskiwaniem i dystrybucją Żywności, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski w Bytowie - Wydział Spraw Obywatelskich i Społecznych.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

Projekt: „Filipiada.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Nazaret” im. św. Filipa Neri w Bytowie,
ul. św. Filipa Neri 1, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Poszerzenie oferty kulturalnej Gminy integrującej społeczność lokalną. Promowanie rodzinnego bezalkoholowego spędzania czasu wolnego.

Miejsce realizacji projektu:

Parafia Św. Filipa Neri w Bytowie (kościół oraz tereny przykościelne), obiekty oświatowo-kulturalne w Bytowie: przedszkola, szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, Bytowskie Centrum Kultury.

Beneficjenci projektu:

Społeczność lokalna, goście odwiedzający region.

Partnerzy:

Przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, Bytowskie Centrum Kultury.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

Projekt: „Halowy Rodzinny Turniej Piłki Siatkowej.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Nazaret” im. św. Filipa Neri w Bytowie,
ul. św. Filipa Neri 1, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Poszerzenie oferty otwartych, zorganizowanych form aktywności fizycznej skierowanych do rodzin z dziećmi. Promowanie wspólnego, rodzinnego, aktywnego spędzania wolnego czasu. Integracja rodzin.

Miejsce realizacji projektu:

Sala sportowa w Szkole Podstawowej Nr 2 w Bytowie,
ul. Domańskiego 13, 77-100 Bytów

Beneficjenci projektu:

15 rodzinnych drużyn składających się z 3 osób (dorośli i dzieci) z terenu gminy Bytów i powiatu bytowskiego oraz społeczność lokalna.

Partnerzy:

Szkoła Podstawowa Nr 2 w Bytowie, Bytowskie Centrum Kultury.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

Projekt: „Rajd rowerowy - Pielgrzymka Rowerowa do 7 Kościołów.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Nazaret” im. św. Filipa Neri w Bytowie,
ul. św. Filipa Neri 1, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Poszerzenie oferty otwartych, zorganizowanych form aktywności fizycznej skierowanych do rodzin z dziećmi. Promowanie wspólnego, rodzinnego, aktywnego spędzania wolnego czasu. Integracja rodzin. Popularyzacja pięknego kaszubskiego regionu.

Miejsce realizacji projektu:

miejsowości: Bytów - Parafia Św. Filipa Neri, Osieki, Borzytuchom, Modrzejewo, Tuchomie, Dąbrówka, Bytów - Parafia Św. Katarzyny Aleksandryjskiej, powiat bytowski, woj. pomorskie

Beneficjenci projektu:

Dzieci, młodzież, całe rodziny, osoby starsze, parafianie i społeczność lokalna gminy i powiatu.

Partnerzy:

Ochotnicze Straże Pożarne w poszczególnych miejscowościach oraz parafianie poszczególnych Parafii.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

Projekt: „Pielgrzymka Biegowa.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Nazaret” im. św. Filipa Neri w Bytowie,
ul. św. Filipa Neri 1, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Wzrost aktywności fizycznej wśród osób, w tym starszej młodzieży, promowanie aktywności fizycznej, upowszechnianie biegów długodystansowych.

Miejsce realizacji projektu:

Bytów - Parafia Św. Filipa Neri, Tuchola, woj. kujawsko-pomorskie, Toruń, woj. kujawsko-pomorskie, Krośniewice, woj. łódzkie, Pabianice, woj. łódzkie, Częstochowa - sanktuarium Matki Boskiej Częstochowskiej na Jasnej Górze, woj. śląskie

Beneficjenci projektu:

Ok. 20 osób, w tym młodzież, rodziny, parafianie oraz społeczności lokalne na trasie pielgrzymki biegowej.

Partnerzy:

Komendy Policji na trasie Pielgrzymki Biegowej, parafianie poszczególnych parafii na trasie Pielgrzymki Biegowej.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

Projekt: „Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Uzależnionych i Umierających „OSIEM”

Żukówko 16, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Podniesienie na wyższy poziom skuteczności prowadzonej psychoterapii, a w szczególności: wzmocnienie motywacji do utrzymania abstynencji od alkoholu oraz rozwinięcie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach bez sięgania po alkohol, przez pacjenta, zwiększenie umiejętności wywiązywania się z roli męża/żony, partnera życiowego, rodzica, pracownika, nabycie umiejętności niezbędnych do bycia odpowiedzialnym za swoje postępowanie, zdrowie, sytuację osobistą i materialną, odbudowanie systemu wartości, przez pacjenta.

Miejsce realizacji projektu:

NZOZ „HOMO-LIBER” Żukówko 16, 77-100 Bytów

Beneficjenci projektu:

Adresatami zadania są osoby uzależnione od alkoholu oraz ich rodziny z terenu województwa pomorskiego, a w szczególności, z racji lokalizacji Ośrodka, z gminy Bytów.

Programem tym objęto osoby, które ukończyły terapię podstawową zapewniając im opiekę poszpitalną przez okres minimum jednego roku, raz w miesiącu, po około 13 osób średnio na grupie. Rocznie około 150 osób. Terapeuci / 5 osób/ - poddanie ich superwizji.

Partnerzy:

Gmina Bytów, MOPS Bytów.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

Projekt: „Projekt: „Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi w tym osób bezdomnych i ofiar przemocy w rodzinie.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Uzależnionych i Umierających „OSIEM”

Żukówko 16, 77-100 Bytów.

Cel główny projektu:

Podniesienie na wyższy poziom skuteczności prowadzonej psychoterapii, a w szczególności: wzmocnienie motywacji do utrzymania abstynencji od alkoholu oraz rozwinięcie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach bez sięgania po alkohol, przez pacjenta, zwiększenie umiejętności wywiązywania się z roli męża/żony, partnera życiowego, rodzica, pracownika, nabycie umiejętności niezbędnych do bycia odpowiedzialnym za swoje postępowanie, zdrowie, sytuację osobistą i materialną, odbudowanie systemu wartości, przez pacjenta.

Miejsce realizacji projektu:

NZOZ „HOMO-LIBER” Żukówko 16, 77-100 Bytów

Beneficjenci projektu:

Adresatami zadania są osoby uzależnione od alkoholu, zagrożone wykluczeniem społecznym z zaburzeniami psychicznymi, w tym osoby bezdomne i ofiary przemocy w rodzinie.

Partnerzy:

PUW w Gdańsku, MOPS-Y, GOPS-Y z woj. pomorskiego, oddziały psychiatryczne szpitali woj. pomorskiego.

Czas realizacji projektu:

Lata 2021 – 2025.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów na lata 2021-2025 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów dokumentu.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	4
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	21
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.....	21
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019.....	21
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.....	22
Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	23
Tabela 8. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019	23
Tabela 9. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019.....	24
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019	25
Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	25
Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	25
Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020 ...	26
Tabela 14. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	26
Tabela 15. Placówki kultury w gminie w 2019 r.	26
Tabela 16. Wykaz placówek oświatowych w gminie w 2019 r.	26
Tabela 17. Wykaz placówek umożliwiających uczenie się przez całe życie w gminie w 2019 r.	28
Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.....	29
Tabela 19. Sport i rekreacja w 2019 r.	31
Tabela 20. Stan zatrudnienia w MOPS na koniec 2019 r.	35
Tabela 21. Wykształcenie kadry MOPS na koniec 2019 r.	35
Tabela 22. Środki finansowe wydankowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019	36
Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	36
Tabela 24. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	36
Tabela 25. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	37
Tabela 26. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	37
Tabela 27. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez MOPS w latach 2017-2019	39
Tabela 28. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	40
Tabela 29. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019	40
Tabela 30. Ilość wydanych kart w ramach ustawy o Karcie Dużej Rodziny	41
Tabela 31. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019.....	42
Tabela 32. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019.....	42
Tabela 33. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	44
Tabela 34. Działalność PCPR w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019	44
Tabela 35. Wykaz organizacji pozarządowych działających w gminie w 2019 r.	45
Tabela 36. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego i innych kościołów w gminie w 2019 r.	63
Tabela 37. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019	67
Tabela 38. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019	67
Tabela 39. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	67
Tabela 40. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	69
Tabela 41. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS z powodu bezdomności w latach 2017-2019	70
Tabela 42. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019.....	71
Tabela 43. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, uzależnień oraz przemocy w rodzinie	71

Tabela 44. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019	72
Tabela 45. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	72
Tabela 46. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Bytów w latach 2017-2019	74
Tabela 47. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019	76
Tabela 48. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019	76
Tabela 49. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	81
Tabela 50. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2018/2019.....	82
Tabela 51. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019	83
Tabela 52. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019	84
Tabela 53. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017 -2019.....	85
Tabela 54. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019.....	86
Tabela 55. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy Bytów w latach 2017-2019	86

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	28
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	29
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	31
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	33
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	34
Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie? ..	65
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	65
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	66
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	70
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?.....	72
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	73
Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	73
Wykres 13. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć? ..	77
Wykres 14. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	78
Wykres 15. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?78	
Wykres 16. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	79
Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	87